

Ocena poslovanja v letu 1980

V letu 1980 smo se soočili z mnogimi težavami v poslovanju, ki smo jih reševali s povečano aktivnostjo na vseh področjih, sprejeli dodatne stabilizacijske ukrepe, ki naj bi zagotovili realizacijo zastavljenih ciljev. Posebej lahko izpostavimo probleme pri zagotavljanju uvoznih materialov zaradi zmanjšanja deviznih pravic ter nenormalnih povišanj nabavnih cen materialov, katerim nismo mogli slediti s povišanjem prodajnih cen naših izdelkov.

Rezultate poslovanja in naše aktivnosti pa lahko opredelimo po naslednjih področjih:

Proizvodno-prodajno področje

Na področju proizvodnje beležimo pozitiven premik v povečanju fizične produktivnosti, glede na to, da ni bistvenih sprememb v asortimanu naših programov, saj smo z manjšim številom zaposlenih proizvedli fizično za 3% več. Pri kvaliteti proizvodnje naših izdelkov pa beležimo upadanje kvalitete oziroma povišanje izgube dohodka vsled slabe kvalitete. Ker pri tem ne gre za majhne številke, je potrebno to področje v letu 1981 posebej izpostaviti in izdelati kompleksen program tako spremljanja in ugotavljanja slabe kvalitete. Investicijska vlaganja kot element povečanja proizvodnje so bila v nezadostni višini realizirana komaj din 2.077.266, aktiviranih investicij pa je bilo 6.787.454 din. Vsled tega je naš strojni park iz leta v leto bolj izrabljen, kar zahteva ogromne stroške vzdrževanja. Na področju razvoja beležimo premike, vendar mora postati razvoj večja globalna sila v letu 1981.

Glede plasmana naših proizvodov ugotavljamo, da ni bilo posebnih problemov — razen pri Emosterm radiatorjih, vendar ne moremo tu mimo podatkov o tem, da nam deli posameznih programov na domačem tržišču upadajo, kar pomeni, da je pri ostalih proizvajalcih hitrejša rast. Pri vseh naših programih pa se sočamo na trgu z zelo močno konkurenco. Podobna ugotovitev velja tudi za področje izvoza, saj je dosežen izvoz v \$ enak izvozu v letu 1979. Solidna kvaliteta, dobavni roki so elementi, s katerimi se lahko uveljavimo na zunanjem trgu in zato bo

morala proizvodnja zado- stiti te pogoje.

Dosežene cene za naše proizvode na inozemskem tržišču z upoštevanjem interne devizne stimulacije nam izkazujejo pozitiven devizni efekt.

Stroškovno področje

Visoko povišanje cen re- produkcijskega materiala, energije, storitev, nismo uspeli kompenzirati z po- višanjem cen naših proiz- vodov, saj smo ob prese- žnem celotnem prihodu dosegli cca 30 mio din manj dohodka. To nam do- kazuje na večjo udeležbo predvsem materiala v pro- dajni ceni, kot je bilo pla- nirano.

Boljšemu izkoristku ma- teriala ter smotrnejši po- rabi energetskega virov tudi v letu 1980 nismo posvetili preveč pozornosti, čeprav mora biti ta med priori- tetnimi nalogami. Naloga, ki se nanaša na boljše ko- riščenje el. energije bo predvidoma končana v pr- vem polletju 1981. Poraba materiala, energije pred- stavlja 45,1% v prodajni ceni in pomeni že nezna- tno zmanjšanje — ogromne prihranke. V letu 1981 je potrebno dodelati sistem predkalkulacij in uvesti stalno spremljavo le-teh.

Prispevki po odlokih, po- godbah in ostali davki so se nam povišali za 14 mio din, glede na plan pa ti prispevki niso preseženi, ker ni dosežen dohodek. Obresti so napram letu 1979 sicer manjše, ker se zmanjšujejo krediti za os- novna sredstva, so pa ob- resti za kratkoročne kredi- te višji napram letu 1979 za 3 mio din.

Akumulativnost naše proizvodnje

V letu 1980 smo plani- rali 3,4% akumulacije, do- segli pa smo jo komaj 1,1 %, ustvarjena sredstva akumulacije pa so v glav- nem razporejena za po- krivanje odplačil sanacij- skih kreditov. Ob analizi finančnega rezultata smo že predhodno nakazali iz- pad dohodka za cca 30 mio din, povečali smo pa tudi osebne dohodke napram planu za cca 30 mio din, kar nam predstavlja razli- ko v nedoseženi akumula- ciji. Osebne dohodke smo izplačali v višini, ki je do- voljena po republiškem dogovoru o razporejanju dohodka in osebnih do- hodkov oz. odvisnosti od rasta dohodka. Povprečni osebni dohodek smo pove- čali za 25 %, kar je pa še vedno 997 din manj kot znaša republiški osebni dohodek v gospodarstvu za leto 1980.

Iz primerjalnih kazalcev s sorodnimi podjetji v Sloveniji je razvidno, da EMO ustvari 23.000 din manj dohodka na zaposle- nega, oziroma, da smo premalo učinkoviti in u- stvarimo premalo dohodka na zaposlenega. Cistega dohodka dosežemo 18.841 din manj na zaposlenega. Razporejena sredstva za OD in sklād skupne pora- be odstopajo napram EMO za 3.535 din po zaposlenem, s tem, da nekateri TOZD (Posoda, Odpreski, Kon- tejnerji) niso razporedili sredstev za sklād skupne porabe, niti nimajo pokri- te družbene prehrane v le- tu 1981. Nepokrita družbe- na prehrana znaša 15.435 din in jo je potrebno po- kriti v prvem kvartalu le- ta 1981.

V doseženi akumulaciji zmanjšala. V doseženi aku- mulaciji napram povpreč- no uporabljenim poslov- mulacija napram dohodku nim sredstvom odstopamo za leto 1980 znaša 3,8 in 48 %.

še se napram I-IX/1980 še (Nadaljevanje na 2. strani)

Štafeta mladosti - naš ponos in obljuba Titu

V nedeljo, 22. marca je že petindvajsetič kre- nila na tisoče kilometrov dolgo pot po vseh jugo- slovanskih republikah in pokrajinah štafeta pa- lica, vendar tokrat prvič brez dobrih želja in vo- ščil TITU. Simbolično so jo mladi ponesli z misli- jo nanj iz mesta, ki nosi njegovo ime.

Iz TITOGRADE jo je kot prvi prenesel mladi delavec titografske industrije gradbenih strojev »Radoje Dakić« Rajko Vujotić.

Štafeta palica bo v naslednjih dveh mesecih v rokah mladih vseh republik in pokrajin izražala v letu velikih jubilejev naše revolucije trdno od- ločenost mladine ter naših narodov in narodnosti, da se v miru, ljubezni, bratstvu in enotnosti, v samoupravljanju in neodvisnosti razvija Titova domovina.

Štafeta mladosti je desetletja prenašala tova- rišu TITU sporočila mladih, naših narodov in na- rodnosti ter tako izražala njihovo najgloblje spo- štovanje in brezmejno ljubezen do njega in njego- vega dela.

Letos simbolizira štafeta obljubo TITU, da nas nič ne bo odvrnilo od naše samoupravne, sociali- stične, Titove poti. Izraža našo trdno odločnost, da varujemo pridobitve revolucije.

Ponesla bo sporočila o naši povezanosti in naši moči, o naši odločnosti, da ostanemo za vselej na svoji zemlji gospodar.

V svetu želimo biti neodvisni in enakopravni z drugimi narodi, do blokov nevrščeni. Na vse težave, ki se jim ni mogoče izogniti, gledamo naravnost in kritično in jih skušamo z vsemi silami obvladati.

Dan mladosti proslavljamo brez tovariša Tita, ljubljenega človeka in tovariša, misleca in vodi- telja, revolucionarja, državnika in borca za mir v svetu, ki je s svojim imenom in delom zazna- moval vse naše obdobje. Ponosni smo nanj, zave- dajoč se nalog, ki so pred nami in pripravljeni, da še odločneje uresničujemo politiko Zveze ko- munistov Jugoslavije, da z novim ustvarjalnim nemirom in trudom besede spreminjamo v de- janja in izpolnjujemo zgodovinske obveznosti in se- danje zahteve naše revolucije, da živimo in ustvar- jamo v miru in svobodi.

S tem, ko pošiljamo štafeto mladosti na pot, izražamo svoj ponos, ker smo državljani TITOVE socialistične samoupravne nevrščene Jugoslavije in potrjujemo obljubo, ki smo jo dali velikemu nesmrtnemu voditelju, da nikoli ne bomo zašli z njegove poti.

Štafeta mladosti bo na vsej poti po mestih in vaseh ostala svojevrsten simbol jugoslovanske- ga bratstva in enotnosti — pomnik jugoslovans- kega vztrajanja na Titovi poti.

Boljša kakovost - večji dohodek

V letošnjem januarju so bili na kolegiju direktorjev TOZD in DS SKUPNIH SLUŽB sprejeti delovni dogovori za doseg planskih ciljev in nalog za leto 1981.

Na osnovi podatkov službe kontrole kvalitete za leto 1980 smo si z vodstvi TOZD POSODA, EMOKONTEJNER in TOZD RADIATORJI zastavili količinske in vrednostne cilje za zmanjšanje slabe kakovosti, to je za zmanjšanje izgube dohodka zaradi slabe kakovosti.

I. TOZD POSODA

1. Emajlirnica

Slaba kakovost		Ia		IIa		Razlika	
%	ton	Cena/kg	Vredn.	Cena/kg	Vredn.	ton	din
Doseženo v letu 1980	Lahka posoda	494	202,07	99.823	64,98	32.100	
12,69	Težka posoda	233	181,67	42.329	85,85	20.003	
	Skupaj	727		142.152		52.103	90.049
Cilji v letu 1981	Lahka posoda	426	202,07	86.082	64,98	27.681	
10,92	Težka posoda	200	181,67	36.334	85,85	17.170	
	Skupaj	626		122.416		44.851	77.565
Skupna razlika (prihranek)							12.484

2. Kopalne kadi

Slaba kakovost		Ia		IIa		Razlika	
%	kom.	Cena/kom.	Vredn.	Cena/kom.	Vredn.	kom.	din
Doseženo v letu 1980							
20,79	12.474	2.720	33.929	2.312	28.840	5.085	
Cilji v letu 1981							
14,71	8.826	2.720	24.007	2.312	20.405	3.602	
Skupna razlika (prihranek)							1.483

Ocena poslovanja v letu 1980

(Nadaljevanje s 1. strani)

Iz navedenih primerjav je razvidno, da poslujemo na meji rentabilnosti, da s takimi rezultati ne smemo in ne moremo biti za-

dovoljni. Doseženi rezultati predstavljajo ostati na isti točki in ne zagotavljajo nobene ekspanzije in večjega razvoja. V letu 1981 bo potrebna večja aktivnost na vseh področjih.

PRIMERJALNI KAZALCI MED DO EMO IN SORODNIMI ORGANIZACIJAMI SRS I-IX/1980

	Proizv. drugih kov. izdelkov	DO EMO
— štev. organizacij	25	
— Doh. na delavca (v din)	187.293	164.288
— Doseženi čisti doh. na del. (v din)	134.166	115.325
— Razporejena sred. za OD in SP na del. (v din)	110.623	107.088
— Celotni prih. v primerjavi s porabl. sred. (v % z 1 dec.)	149,8	145,0
— Dohodek v primerjavi s povpr. uporablj. posl. sred. (v % z 1 dec.)	41,3	50,0
— Celotni prih. v primerjavi z uporablj. obrat. sred. (koef. obr. z 1 dec.)	1,7	2,1
— Akumulac. v primerjavi z dohodkom (v % z 1 dec.)	15,6	6,2
— Akumulac. primerj. s povpr. uporablj. posl. sr. (v % z 1 dec.)	6,4	-3,1
— Razporejena sredstva za OD v primerjavi z dohodkom (v % z 1 dec.)	52,2	58,9

II. TOZD RADIATORJI

1. Emoterm radiatorji

Slaba kakovost	Ia		IIa		Razlika	
	%	ton	Cena/kg	Vredn.	Cena/kg	Vredn.
Doseženo v letu 1980	5,7	171	63,21	10.808	53,73	9.188
Cilji v letu 1981	3	90	63,21	5.688	53,73	4.835
Skupna razlika (prihranek)						765

III. TOZD EMOKONTEJNER

1. Pocinkovalnica

Poraba cinka kg/t		Planirana proizvodnja od 1. 4.—31. 12.		Poraba cinka po normativu 1980		Poraba cinka po normativu 1981		Prihranek cinka v tonah		Prihranek	
dosež. cilj 1980	1981										
86	77,4	8.000	688	619	68	4.080					

V zvezi s postavljenimi cilji za znižanje odstotka slabe kakovosti v TOZD POSODA, TOZD RADIATORJI in znižanje porabe cinka v TOZD EMOKONTEJNER že poteka realizacija teh ciljev v TOZD POSODA, kjer smo pričeli s potrebnimi aktivnostmi za doseg teh ciljev že v letu 1980.

V TOZD EMOKONTEJNER pa predvidevamo znižanje porabe cinka na enoto storitve cinkanja s pričetkom v 4. mesecu.

V TOZD RADIATORJI pa po mnenju vodstva TOZD ne bomo dosegli tega cilja v letu 1980, ker je potrebna sprememba tehnologije varenja razvodnega kanala, kar bo izvedeno šele v letu 1981.

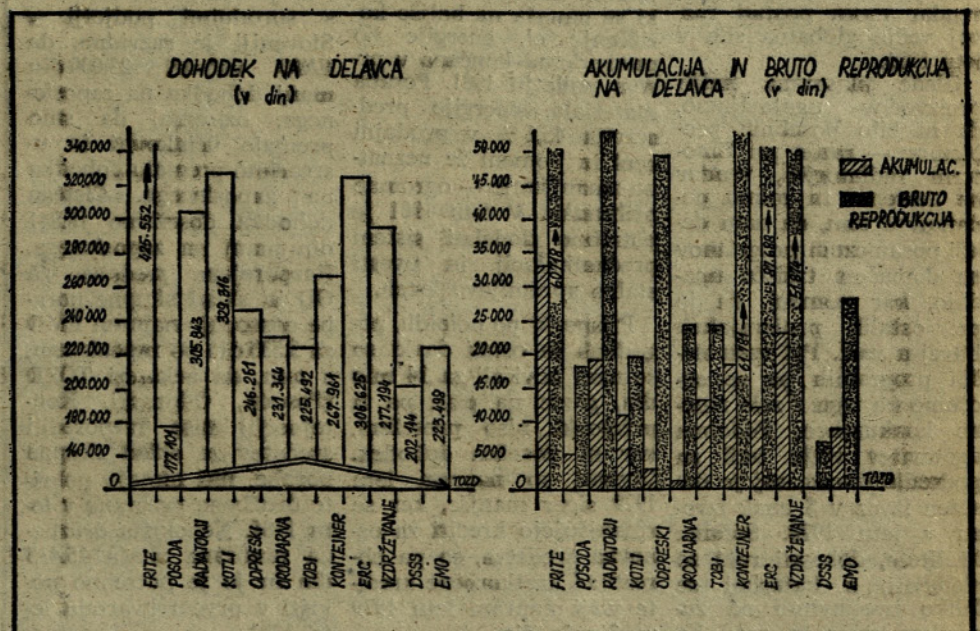
Podatki za mesec januar in mesec februar kažejo, da smo te postavljene cilje na področju TOZD POSODA v emajlirnici in pri kopalnih kadeh ne samo dosegli, temveč celo presegle.

Tako so prihranki z izboljšanjem kakovosti izdelkov višji kot zastavljeni. Temu je pripomogla sistematična priprava akcij in angažiranje vseh zaposlenih delavcev v tem proizvodnem procesu.

Vendar pa menimo, da še vedno nismo storili vsega, aktivnosti potekajo še nadalje na vseh področjih in ostanejo trajna naloga nas vseh.

Vsi se moramo zavedati, da lahko v tem težkem položaju gospodarjenja dosežemo z večjo pazljivostjo, z boljšim odnosom do dela, skratka z boljšo kvaliteto naših izdelkov brez vsakega vlaganja bistveno boljše poslovne rezultate, kar je v tem trenutku še kako pomembno.

S. C. K.

EMO — razstavljalec na sejmu gospodinjske opreme v Kölnu

V mesecu februarju je bil v Kölnu sejem gospodinjske opreme. Ta sejem je po obsegu in tradiciji zelo pomemben, saj na njem razstavljajo proizvajalci iz vseh držav svoje izdelke. Sejem je namenjen poslovnim ljudem.

Razstavni prostor je razdeljen na dva dela. V prvem delu je razstavljena emajlirana, keramična posoda. Lahke komerc polsode skoraj nihče ni razstavljala. V svetu prevladuje tre- in ostala posoda ter ostali pribor za kuhinje. V drugem delu pa so razstavljene

Dorica Beltram, vodja izvoza v službi zunanje komerciale

ni večji gospodinjski aparati, kot so peči, kamini, hladilniki in podobno. Nas je zanimala v prvi vrsti emajlirana posoda in izdelki iz nerjavne pločevine. Na sejmu je bilo v letošnjem letu razstavljeno manj emajlirane posode, kot prejšnja leta, več pa nerjavne posode. Temu trendu bomo morali tudi mi čimprej slediti. Od emajlirane posode pa prevladuje težka in poltežka

Po obliki naši izdelki ne zaostajajo

sklajeni tako, da tvorijo lepo skladno celoto.

Na sejmu so prevladovali temnejši emajli in svetlosmetni emajli. Zelo malo je bilo pravih čistih emajlov, le-ti pa so bili v večini primerov senčeni.

Senčeno posodo so razstavljali skoraj vsi proizvajalci v vseh mogočih kombinacijah. Od ostalih dekorjev so prevladovali barvi in izvedb. Uveljavljeni proizvajalci skoraj po pravilu dekorirajo tudi pokrove.

Naša delovna organizacija se je v Kölnu na sejmu gospodinjske opreme predstavila poslovnemu svetu kot ostalim svetovnim proizvajalcem posode kot enakopraven izdelovalec emajlirane posode.

Bili smo tudi edini jugoslovanski proizvajalec emajlirane posode, ki je imel svoj razstavni prostor, lahko pa se pohvalimo tudi, da ima zelo ugodno lokacijo, saj je na takšni točki, ki je blizu vhoda in omogoča velik obisk in čimboljše predstavitev naših izdelkov.

Predstavili smo celoten program emajlirane posode.

Kvaliteta naše posode po naši oceni ni slabša od povprečne posode v svetu. Po obliki in dekorjih pa smo sigurno nad povprečjem. Zaostajamo le pri skrbnosti izdelave oziroma se preveč ukvarjamo z nepotrebnimi napakami, tako da večkrat ne vidimo bistvenih pomanjkljivosti kot so slabo privarjeni ročajji, neenakomeren nahos, odlet emajla, slabo vstav-

ljivi nerjavni obroči in podobno.

Ves čas sejma je bilo v našem lepo urejenem razstavnem prostoru »kot na sejmu«. Obiskovalcev je bilo vedno polno, tako da so naše sodelavke imele polne roke dela.

V kratkem predahu smo se komaj utegnili pogovoriti s tov. Doro Beltram, vodjo izvoza. Zaprtili smo jo, da nam je odgovorila na nekaj vprašanj.

Kako ocenjujete komercialni uspeh sejma?

Doslej smo sklenili za ca. 300.000 dolarjev poslov. Sicer je pa mnogo obiskovalcev, ki iščejo informacije o cenah in se bodo za naročila odločali šele po sejmu. Reči pa moram, da se opaža recesija na vseh tržiščih.

Na vašem tržišču nimate »Zavoda za cene« temveč se cena oblikuje na osnovi več dejavnikov. Kakšni so ti dejavniki in kakšne rezultate dosegate na tem področju?

Predvsem se cene oblikujejo po zakonu ponudbe

in povpraševanja. Povsod je prisotna močna konkurenca, ki nudi blago po nizkih cenah in ugodni skotavnem prostoru »kot na sejmu«. Obiskovalcev je bilo vedno polno, tako da so naše sodelavke imele polne roke dela.

V letu 1981 planiramo za TOZD POSODA 7.598.000 dolarjev izvoza.

Ali bomo zastavljeni cilj dosegli in kakšni ukrepi bi bili za to potrebni?

Naloga ne bo lahka. Kupci so postali zelo zahtevni in to glede kvalitete in izvedbe. Da bomo lahko zastavljeni cilj dosegli, bomo morali slediti zahtevam posameznih tržišč in uskladiti programe za domače in tuje tržišče. Treba bo več aktivnosti in poslušanja za zahteve kupcev. Vsakdo od nas bi se moral zavedati, da je izvoz tako kot za vse naše jugoslovansko gospodarstvo tudi za našo OZD zelo pomemben, da se bomo lahko pravočasno oskrbovali z nujno potrebnimi reproductivnimi materiali iz uvoza. A. C.

Naša prikupna posoda

SPREMEMBE NA PODROČJU INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Neudeležba nekaterih odgovornih delavcev je tudi odraz odnosov do problematike invalidov

Dne 25. 3. 1981 je sekretariat organov samoupravljanja v sodelovanju s kadrovsko službo in predstavnikom skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja organiziral strokovno razlago o nekaterih perečih vprašanjih sistema skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja z analizo denarnih nadomestil.

Na razlago oziroma tolmačenje so bili vabljeni s pismenim vabilom vsi direktorji, predsedniki OO ZS in vodje delegacij SPIZ. Žal pa lahko ugotovimo, da je bilo prisotnih samo 25 vabljenih, od tega 11 iz TOZD POSODA. Res je, da je problem invalidnosti v Posodi najbolj pereč, glede na odsotnost predstavnikov ostalih temeljnih organizacij pa lahko ugotovimo, da v teh sredinah sploh nimajo pravega čuta odgovornosti za reševanje problemov invalidov.

Na razgovoru ni bilo prisotnega nobenega direktorja TOZD, pa čeprav smo pred kratkim ugotavljali in ocenjevali slabo funkcioniranje delegatskega sistema in so ti tovariši tudi pristali, da se bodo maksimalno angažirali, da se bo situacija na tem področju izboljšala.

Morda bi bilo dobro omeniti, da bi v prihodnje pri obravnavi takšne teme povabili k sodelovanju tudi službo varstva pri delu, ki bi s svojo prisotnostjo lahko zagotovila še kvalitetnejšo obravnavo gradiva.

M. G.

Vsebinske usmeritve dela občinske organizacije ZK Celje za obdobje april 1981-februar 1982

Vsebinske usmeritve in dokumenti 8. kongresa ZKS ter 11. kongresa ZKJ, sklepi predsedstev in centralnih komitejev ter sprejeti programi dela občinske organizacije ZKS Celje v maju 1980 so temeljne vsebinske naloge, ki so opredeljevale delo občinske organizacije in pogojujejo programsko usmeritev za naslednje obdobje. Delo občinske organizacije bo v tem obdobju usmerjeno v dosledno uresničevanje kongresnih usmeritev in usmerjenosti v tista življenjska vprašanja delovnih ljudi in občanov, ki so v središču njihovega dnevnega zanimanja.

Leto, ki je pred nami je za aktivnost zveze komunistov pomembno tudi zaradi priprav na kongrese zveze komunistov, kadrovske priprav za izvedbo volitev v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti, volitvam v osnovnih organizacijah zveze komunistov ter pripravam na volitve komiteja in konference v redni sestavi.

Temeljne vsebinske naloge

1. Cilji družbenoekonomskega razvoja v občini in opredeljeni družbenoekonomski odnosi omogočajo oblikovanje takšnih odnosov med delavci v združenem delu, da bo postalo delo in njihovi rezultati edino objektivno merilo za pridobivanje in delitev dohodka. Zato mora zveza komunistov zastaviti vse sile za uveljavljanje vloge delavca v združenem delu in omogočati takšne družbenopolitične pogoje, ki bodo omogočali celovito obvladovanje družbenoekonomskih odnosov in razvojnih vprašanj v občini Celje. Z dosledno realizacijo začrtane politike stabilizacije bomo posebno težo dajali zagotavljanju pogojev za normalno poslovanje v organizacijah združenega dela. Posebna usmerjenost občinske organizacije bo v naslednja področja družbenoekonomskih odnosov usmerjena v realizacijo naslednjih nalog:

— večjemu prispevku celjskega združenega dela v trajnejšo izvozno usmeritev slovenskega gospodarstva;

— s procesi dogovarjanja in sporazumevanja o dolgoročnejšem razvoju občine;

— vnašati prizadevanja v pospešeno preoblikovanje strukture celjskega gospodarstva, ki bo omogočalo dolgoročno ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in na vložena sredstva;

— kvalitetnemu izvajanju kadrovske politike in dopolnjevanju vsebine usmerjenega izobraževanja;

— kvalitetnejšega in množičnega usmerjanja in uvajanja znanstveno-raziskovalnega in inventivnega dela v organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične skupnosti;

— zagotavljanju takšnega družbenega standarda s svobodno menjavo dela, ki bo omogočal skladen razvoj občine glede na njeno stopnjo razvitosti in ustvarjenega dohodka ter potreb občanov, ob družbeno najracionalnejši organiziranosti izvajalcev na področju družbenih dejavnosti;

— nadaljnjim prizadevanjem za smotno izrabo prostora in jačanju odgo-

da bo zveza komunistov postajala pomembnejši sestavni del delegatskega sistema ter njegov najaktivnejši del ter najzavednejši sestavni del frontne socialistične zveze. Da bo zveza komunistov dosledno uresničevala svojo vodilno vlogo med delovnimi ljudmi in občani v procesu demokratizacije sprejemanja odločitev mora zveza komunistov z metodami dela delovati v celotnem samoupravnem in delegatskem sistemu. Se posebej pa bo usmerjenost zveze komunistov usmerjena na naslednja področja:

— doslednemu uveljavljanju delegatskega sistema in delegatskim odnosom, tako, da bodo dejansko v skupščinah izraženi avtentični interesi delovnih ljudi in občanov;

— krepitvi frontno postavljene socialistične zveze delovnega ljudstva kot demokratične ustvarjalne sile sistema političnega samoupravljanja in prevzemanju večje odgovornosti zveze komunistov za delo-

3. Zveza komunistov mora tudi v prihodnje usmerjati svoje delo na tista vprašanja, ki so v središču zanimanja za dnevne ter življenjske zainteresiranosti delovnih ljudi in občanov ter se z večjo revolucionarnostjo, doslednostjo in razrednih pozicij spopadati s protislovji, ki jih prinaša vsakodnevno življenje, stopnja razvitosti družbenoekonomskih odnosov in realizacija dogovorjenih planskih ciljev. Zato bo zveza komunistov v občini usmerjala svojo aktivnost predvsem:

— krepitvi akcijske in idejne enotnosti zveze komunistov v občini;

— uveljavljanju novih metod dela ter dodelavi dosedanjih;

— povečanju aktivnosti osnovnih organizacij kot temeljnih celic v samoupravnih sredinah;

— nadaljevanju demokratizacije odnosov in sprejemanja odločitev v zvezi komunistov, večanju povezanosti med občinsko organizacijo in osnovnimi organizacijami;

lucionarnih pridobitev. Zveza komunistov bo zastavila vse sile in svoj vpliv, da bo splošna ljudska obramba in družbena samozaščita postala še bolj sestavni del samoupravnega organiziranja delovnih ljudi in družbe kot celote in s tem varovala temeljne vrednote in dosežke socialistične samoupravne družbe in revolucije. Posebna pozornost bo usmerjena v uresničevanju naslednjih nalog:

— podružbljanju obrambnih priprav,

— kvaliteti dela komitejev za SLO in DS preko usposabljanja in kadrovske politike,

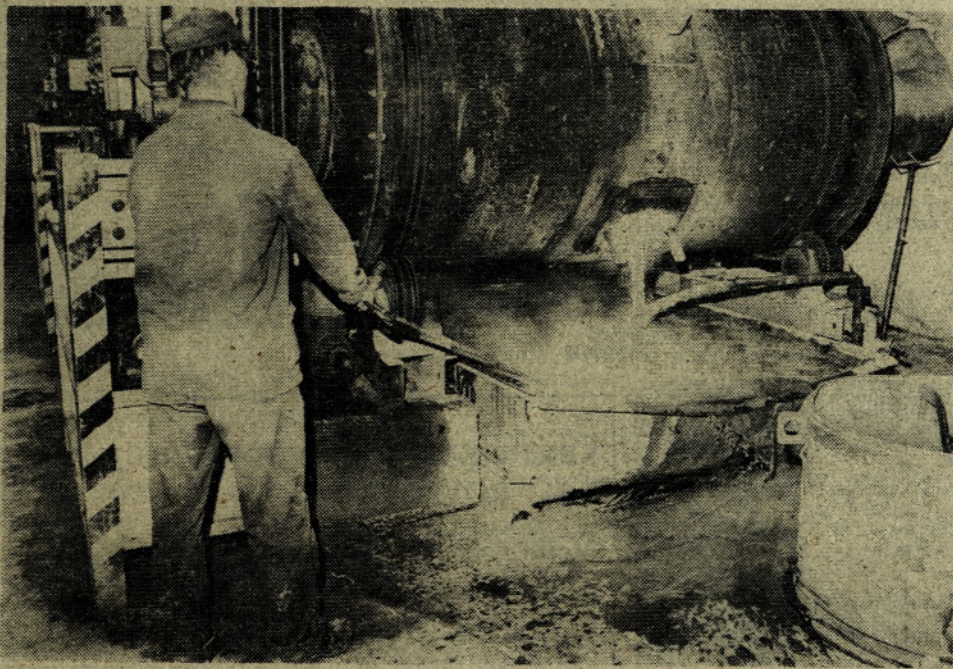
— uvajanju stalne metode dela ocenjevanja politično-varnostnih razmer v komitejih za SLO in DS v sredinah kjer delujejo,

— večjemu vključevanju mladih ljudi pri vpisu v vojaške šole in poklice,

— delovanju zveze komunistov v teritorialni obrambi.

5. Za dosledno uresničevanje nalog, ki jih bomo sprejeli na programskovolilni konferenci moramo jačati moč socialističnega samoupravljanja. Tako se bo morala zveza komunistov prilagoditi in usposobiti za praktično in celovito uresničevanje zapletenih družbeno-ekonomskih odnosov in uveljavljanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja, kar pomeni večje uveljavljanje in odgovornost vsakega člana zveze komunistov kot temeljnega nosilca politike v sredinah kjer deluje in jačanju odgovornosti osnovne organizacije, da se pravočasno opredeli in zavzame stališča o najpomembnejših vprašanjih, komunisti dogovore svoje naloge in se bore za realizacijo v samoupravnih organih in delegatskih skupščinah.

Temeljne programske usmeritve so osnova za razpravo v osnovnih organizacijah zveze komunistov in dajejo osnovnim organizacijam možnost za dodatne predloge in ob skupno sprejetem programu povečujejo odgovornost vsakega komunističnega in osnovne organizacije za realizacijo sprejete politike zveze komunistov v občini. Na podlagi dopolnil bo programsko-volilna konferenca sprejela program dela, konferenca v redni sestavi pa zadolžitve posameznih organov in rokov opredelitve.

Zbrano in vestno pri delu — osnovni pogoj napredka

vornosti za izboljšanje človekovega okolja;

— zagotavljanju skladno delitev ustvarjenega dohodka, uveljavljanju nagrajevanja po delu, skrbi za življenjski standard in dopolnjevanju socialne politike v občini;

— odgovornost komunistov za oblikovanje dolgoročnejšega razvoja občine.

2. Razvoj družbenopolitičnega sistema in vloge zveze komunistov znotraj njega mora zagotavljati,

vanje SZDL;

— nadaljnjim prizadevanjem za boljše samoupravno organiziranost, kvaliteti samoupravnega sporazumevanja in odločanja v organizacijah združenega dela in krepitvi položaja delavca kot nosilca procesov ustvarjanja in razporejanja dohodka;

— nadaljnjem prizadevanjem za dosledno uveljavljanje razredne in demokratične kadrovske politike v občini.

— krepitvi in akcijski usposobitvi osnovnih organizacij v krajevnih skupnostih;

— politiki sprejemanja mladih v zvezo komunistov;

— idejnopoličnemu usposabljanju članstva.

4. Od podružbljanja koncepta splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je odvisna učinkovitost varovanja in zaščite naših vrednot in revo-

OOZK POSODA

Uresničevanje stabilizacijskih ukrepov in aktivnost ZK

Že na problemskih konferenca ZK v letu 1979 smo v DO EMO opredelili glavne akcije za reševanje gospodarske problematike, ki je bila v preteklih letih permanentno prisotna in je povzročala izgube v poslovanju DO. Akcije so bile usmerjene predvsem v to, da vzroke za slabe gospodarske rezultate poiščemo tudi znotraj kolektiva in da te vzroke v največji meri odpravimo. Ker so vzroki v posameznih TOZD bili različni, smo po vseh TOZD izvršili selekcijo glavnih specifičnih slabosti, istočasno pa smo opredelili tudi skupne naloge za celotno DO.

Ugotovimo torej lahko, da smo v EMO že pred splošno družbeno akcijo začeli s stabilizacijskimi prizadevanji in smo tako ob začetku družbene akcije bili že dobro pripravljene.

Sam stabilizacijski program smo načrtovali z

vključitvijo vseh samoupravnih, političnih in strokovnih organov, izvajanje programa pa poverili »Koordinacijskemu odboru za učinkovitejše gospodarjenje«. Sestava odbora je takšna, da so v delo odbora vključeni predvsem predstavniki samoupravnih organov in DPO, s čimer smo posredno zagotovili sodelovanje vseh delavcev v TOZD.

Vsi ukrepi v stabilizacijskem programu so bili natančno opredeljeni, določeni so bili nosilci nalog in roki za izvedbo ter prikazani finančni efekti. Ukrepi so orientirani predvsem na dve področji in to na večanje fizičnega obsega proizvodnje ter na zmanjšanje stroškov poslovanja.

Ugotovljamo, da smo največ dosegli pri realizaciji naloge enkratnega nanaosa emajla in uvajanju optimalnih serij v proizvodnjo in računamo, da bo

dokončna realizacija teh nalog doprinesla za ca. 10 odstotkov večjo produktivnost, manj pa pri nalogi znižanja slabe kvalitete, zlasti pa pri znižanju stroškov poslovanja.

Glavni povzročitelj stroškov eksternega značaja (materiala, energija), tu pa se je pokazalo, da je naš vpliv bil zelo majhen in smo enostavno bili prisiljeni plačevati visoke cene za repromaterial in energijo, če smo hoteli vzdrževati normalno proizvodnjo. Kljub vsem težavam smo planirani celotni prihodek presegle, zaradi povečanih stroškov pa nista bila dosežena planirani dohodek in čisti dohodek, posledica tega pa je bila počasna rast OD, kar je ob visoki porasti življenjskih stroškov negativno vplivalo na vzdušje in delovno razpoloženje v TOZD, to pa je še posebej zato, ker je največje število delavcev z nizkimi OD zaposlenih prav v TOZD posoda.

Tako vzdušje je vplivalo tudi na resnejši in bolj organiziran nastop ob sprejemanju srednjeročnih planov SIS, ker se je pokazalo, da nov način izračuna prispevnih stopenj pomeni povečane obremenitve za TOZD, kar je bilo delavcem ob tolikokrat poudarjenih stabilizacijskih prizadevanjih nerazumljivo.

V EMO smatramo, da je stabilizacija neprekinjen proces in temu podrejene tudi vse aktivnosti v letošnjem letu. Pri tem bomo še naprej bdeli nad izvajanjem vseh nalog iz stabilizacijskega programa, istočasno pa smo zaostriili nekatere nove akcije, vezane predvsem na povečani izvozni aktivnosti, ter na urejanju sistema nagrajevanja. Tako smo v TOZD posoda sprejeli obvezo povečati izvoz posode za 35% nasproti letu 1980, glede nagrajevanja pa smo tik pred uvedbo nagrajevanja po delovni uspešnosti in računamo, da bo ta stimulativen način doprinesel k večji angažiranosti vseh delavcev in s tem k boljšim poslovnim rezultatom.

Za TOZD posoda je kot za celotno DO značilno to, da je razmerje med številom proizvodnih in režijskih delavcev odločno previsoko v korist režijcev, zato smo si zastavili nalo-

go, da v vseh delih proizvodno-poslovnega procesa v letu 1981 zmanjšamo število režijskih delavcev za 10% in s prerazporeditvami ublažimo pomanjkanje proizvodnih delavcev. Vzporedno s tem teče tudi akcija dodatnega nagrajevanja delavcev v neposredni proizvodnji, ker so težji pogoji dela in nizki OD vzrok za visoko fluktuacijo teh delavcev, to pa se odraža v slabšem poslovnem rezultatu.

Zavedamo pa se, da so to kratkoročne rešitve in je ob upoštevanju zastarelosti proizvodnih kapacitet nujno izvesti že sprejeti program tehnološke sanacije TOZD posoda, istočasno pa poiskati ustrezne nadomestne programe, predvsem za program lahke emajlirane posode.

Iz povedanega je razvidno, da so v glavnem vse akcije iz stabilizacijskega programa usmerjene v aktivnosti znotraj TOZD in DO, ker na take akcije imalo tudi največji vpliv in od njih največ pričakujemo. To pa zahteva polno angažiranost vseh subjektivnih sil, predvsem pa ZK, ki mora prek samoupravnega mehanizma zagotoviti dosledno izvajanje sprejetih nalog in pri eventualnem nespoštovanju teh nalog takoj ukrepati.

G. M.

VARSTVO PRI DELU

Izpitati da, toda ne v taki obliki

Čas izpitov iz varstva pri delu je spet tu, zakon določa, da morajo določene strukture periodično opravljati preizkuse znanja iz varstva in prav je tako, saj je varnost človeka primarnega pomena.

Toda že leta in leta se pri preizkusu znanja ničesar ne spremeni. Doseženo je bilo vsaj to, da se ne ocenjujejo osnovnošolsko, saj za take ocene morajo biti pooblaščen — tudi verificirani.

Zdajšnji preizkus znanja je zastarel, nepraktičen in neprijeten za človeka, ki ni po naravi »pisatelj«.

So ljudje, ki preko celega leta ne pišejo mnogo ali sploh nič (njihovo delo je drugačno), pri zdajšnjem načinu preizkusa znanja pa imajo cel »roman« pred seboj. Tak človek bi namesto, da se 2 do 3 ure muči z pisanjem več ali manj nepotrebnih reči, lahko to opravil mnogo hitreje s strokovnejše pripravljenimi testnimi listi, ki bi na sodobnejši način imeli enak rezultat preizkusov znanja.

V tem času, ki je potreben sedaj, bi se lahko zvrstili dve skupini, bilo bi mnogo manj slabe volje in negotovanja.

Mislím in vem, da to ni osamljeno mišljenje in da bo temu pritrčila večina.

Strokovna služba »Varstv pri delu« in njen vodja tovariš Šorn Milan so na potezi. Z malo dobre volje in ne z zastarelo trdovratnostjo lahko bistveno spremenijo preizkus znanja varstva pri delu, da ne bo mučna dolžnost, temveč normalna potreba vsakega, ki takšen preizkus znanja mora opraviti.

J. M.

Zanimiva razstava

V počastitev dneva žena smo si lahko ogledali v jedilnici razstavo slik naše sodelavke Majde Mlinarič. Predstavila nam je tri akvarele z motivi iz Savinjske doline in oljno sliko Tihožitje. Naprosila sem jo za krajši razgovor.

— Kdo vas je navdušil za risanje?

»Risati sem začela že v srednji šoli, predvsem po zaslugi sosedu, ki je bil slikar amater in me je podučil o osnovah mešanja barv. Najprej sem prerisovala razne motive.«

— Kakšne tehnike uporabljate?

»Slikam najraje akvarele in v olju, v zadnjem času pa se navdušujem nad črno-belo tehniko, ki se mi zdi primerna za prikazovanje turobnosti in osamljenosti zimske pokrajine. Čez čas bom verjetno začutila potrebo po novem načinu izražanja.«

— Običajno je vprašanje o vzornikih, pa vendar, kateri slikar vas najbolj navdušuje?

»Občudujem impresioniste, predvsem Božidarja

Jakca, zaradi doživetosti njegovih slik tudi za laika. Poskušala sem posnemati slog zabrisanih predmetov, ki so jasni šele od daleč, vendar mi ni najbolje uspelo.«

— Ste se kje izpopolnjevali?

»Sem popolna amaterka brez ustreznih šol ali tečajev.«

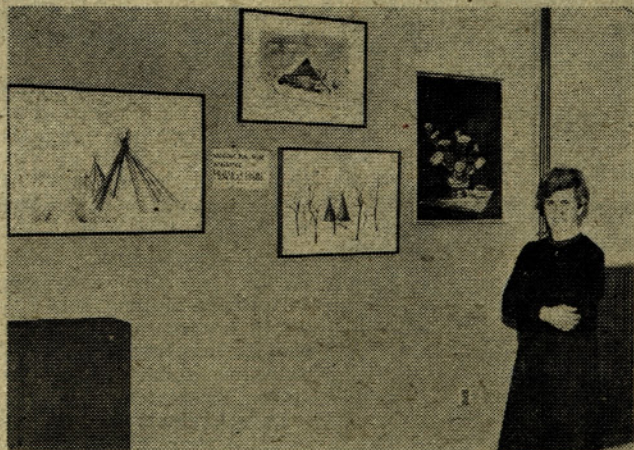
— Kaj načrtujete v prihodnje?

»Nikoli se nisem popolnoma posvečala risanju, saj nimam dovolj časa. Velikokrat ostane le pri skicah, ki jih nikoli ne dokončam. Tudi v prihodnje bo tako. Rišem pač, kadar začetim potrebo po ustvarjanju ali kadar me impresionirajo detajli v naravi.«

Slike so bile razstavljene le en dan, zato so si jo lahko ogledale le delavke, ki so prišle na proslavo. Potrebovali bi primernejši prostor, saj v jedilnici ne more biti večdnevna razstava.

Prepričana sem, da tovarišica Mlinarič ni edina slikarka amaterka v naši delovni organizaciji. Veseli bi bili, če bi lahko podobne razstave prirejali tudi v prihodnje.

B. Z.

Majda Mlinarič s svojimi deli

MLADINA OO ZSMS V DSSS

Novo vodstvo, nov program dela

Mladinska organizacija v delovni skupnosti skupnih služb je že dalj časa obstajala samo formalno. Organizirano delo mladih ni in ni steklo, kljub nekaterim poizkusom pozitivne dela in kljub dejstvu, da je v delovni skupnosti skupnih služb zaposlenih 75 mladincev in mladink do 27. leta starosti in da je tudi število zaposlenih med 27. in 30. letom starosti zelo veliko.

Mladi so bili v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah sicer zadovoljivo zastopani, vendar pa njihov nastop ni bil enoten, oziroma povezan.

Prav zaradi takšne neorganiziranosti so se mladi v DSSS tudi pogostokrat srečevali pri opravljanju svojega dela, kakor tudi pri drugih vsakdanjih opravilih z vrsto nepotrebnih problemov (npr. problem pripravnosti in vključevanje pripravnikov v novo delovno okolje, problemi izobraževanja in idejno političnega usposabljanja, nerešena stanovanjska vprašanja itd.).

Vse to je narekovalo, da je nujno potreben organiziran pristop k razreševanju te problematike, oziroma da se je potrebno v prihodnje organizirati, da bodo mladi prisotni pri razreševanju vseh pomembnih vprašanj, pri vseh odločitvah, skratka, da bo njihovo delo resnično čutiti v vsakem trenutku in na vsakem koraku, v vsaki delovni sredini.

Zato je nekaj aktivnih mladincev v DSSS skupaj s predsednikom koordinacijskega sveta izdelalo program aktivnosti OO ZSMS in program dela posameznih komisij pri OO ter v sredo, 11. marca organiziralo skupen sestanek vseh mladih v DSSS. Sestanek se je udeležila večina mladih, prisostvovali pa so mu poleg predsednika KS ZSMS EMO tov. Vikija Klenovška še sekretar OO ZK DSSS tov. Radovan Štajnpihler, koordinator dela OOKZ DO EMO tov. Mirko Gorjup ter sekretar OK ZSMS Celje, tov. Albert Lebič.

Izvolili so novo vodstvo OOKZSMS v DSSS, formalni nove komisije po področjih, pomembnih za aktivnejše delo mladih in sprejeli program aktivnosti za obdobje 1981—1982.

Za predsednika OO ZSMS je bila izvoljena tov. Breda Zupančič iz zunanje komerciale, sicer pa tudi že izkušena družbenopolitična delavka ter uspešna športnica.

Za sekretarja je bila izvoljena tov. Sumak Stan-ka, sicer zaposlena v tajništvu DO.

Izvolili so tudi komisije, ki bodo delovale po posameznih področjih zanimivih za mladino in ki bodo kasneje svoje delovanje iz okvirjev OO ZSMS DSSS razširile na nivo celotne delovne organizacije, ter se temu primerno tudi kadrovsko okrepile z mladimi iz vseh naših TOZD.

Za predsednika komisije za idejno politično delo je bila izvoljena tov. Brigita Čokl iz organizacijske službe, za člana te komisije pa še tov. Matjaž Šnabl (org. služba), tov. Milena Cmok (računovodstvo) Rezita Gajšek (plan in analiza), ter Sonja Lorber.

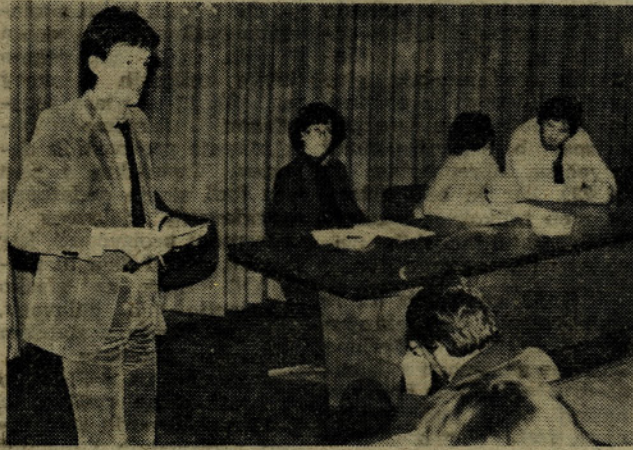
Kulturno komisijo bo vodila tov. Semolič Andreja iz zunanje komerciale, za ostale člane pa so izvolili še tov. Šumak Stanko, Gvajc Zvezdano in Galič

Tanjo (posebna fin. služba).

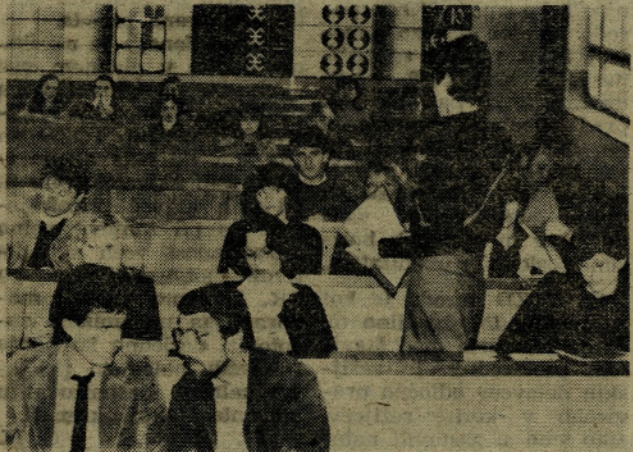
Za predsednika komisije za šport in rekreacijo je bila izvoljena tov. Bratušek Majda iz posebne finančne službe. V to komisijo so bili izvoljeni še tov. Žučko Vanja in Tkalič čič Irena.

V komisijo za obveščanje in propagando so bili izvoljeni tov. Vrabčič Vlasta iz pravne službe, kot predsednik komisije, ter kot člani še tov. Artiček Branka iz propagande in Knez Jolanda iz zunanje komerciale.

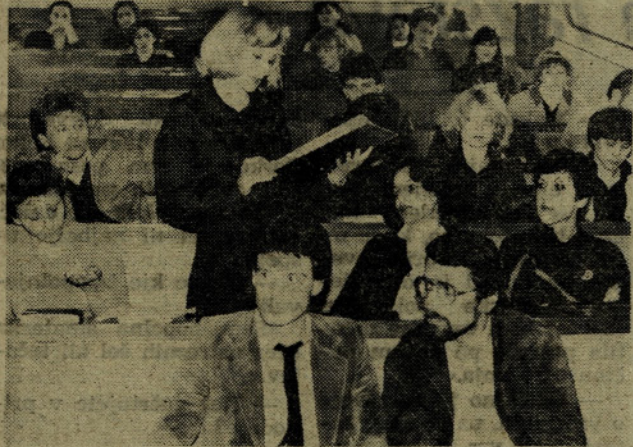
S področjem SLO in DS se bo ukvarjala komisija, za katero je bil kot predsednik izvoljen tov. Ivan Federnsberg iz zunanje komerciale ter kot člani tov. Samardič Sead in Dimec Franjo iz sektorja razvojne in investicijske dejavnosti.

Sekretar OK ZSMS Celje Albert Lebič je novemu vodstvu osnovne organizacije zaželel veliko delovnih uspehov. Podal je nekaj konkretnih predlogov za dopolnitev aktivnosti ter zagotovil vso podporo organov OK ZSMS Celje pri uresničevanju akcijskega programa

Andreja Semolič novoizvoljena predsednica kulturne komisije

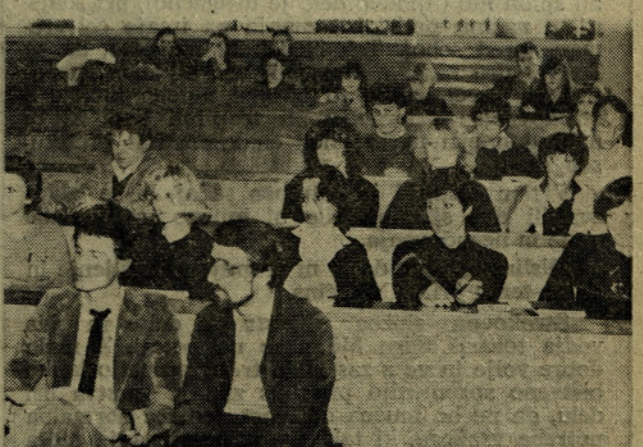
Majda Bratušek, predsednica komisije za šport in rekreacijo mladih je spregovorila o delu v prihodnjem obdobju

Novoizvoljena predsednica OO ZSMS v DSSS Breda Zupančič je podala kratek program aktivnosti mladih za obdobje 1981—1982

Sekretar OO ZK v DSSS tov. Radovan Štajnpihler je pozdravil pobudo mladih po aktivnejšem delu v naši DO ter obljubil vso pomoč

Ustanovni sestanek osnovne organizacije ZSMS delovne skupnosti skupnih služb

TOZD POSODA

Aktivno vključiti vse delavce

V četrtek, dne 26. februarja 1981 se je vršil članski sestanek osnovnih organizacij sindikata TOZD POSODA in KOOZS. Sestanka se je udeležilo 72 članov, prisoten pa je bil tudi predstavnik občinskega sindikalnega sveta tov. Stanislav Božič.

Na sestanku so obravnavali poročila o delovanju vseh štirih osnovnih organizacij tozda Posode v preteklem letu, poročilo predsedstva KOOZS ter poročilo nadzornega odbora. Spregovorili so tudi o poslovanju v preteklem letu, o zaključnem računu, smernicah nadaljnjega razvoja tozda ter o delu koordinacijskega odbora za učinkovitejšo gospodarjenje.

Poročila o poslovanju v letu 1980 in nadaljnji razvoj tozda Posode za obdobje 1981—1985 je podal direktor tozda tovariš Ivan PRISTOVSEK. Poročila o delu IO OZS tozda Posode so bila kljub temu, da je material za razpravo prejel vsak z vabilom, na sestanku še enkrat obrazložena. Po obrazložitvi vseh poročil je predsednik KOOZS tovarišica Slava PODPEČAN pričela razpravo. Po daljši razpravi delegatov so bili podani naslednji predlogi:

— nadzorni odbor predlaga, da se finančno poslovanje OZS TOZD POSODA pregleda vsake tri mesece.

Razprave so potekale po naslednjih temah:

— medsebojni odnosi; tu so delegati bili mnenja, da pri nas še vedno ni dovolj razumevanja oziroma poslušanja do starejših delavcev. Predvsem gre tu za predstavitev pri delu, za delovne pogoje in range vrednosti. Po našem pravilniku o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev za skupno porabo po 261. členu, dovolj jasno piše, kakšna merila so za starejše delavce;

— nadalje so se delegati dotaknili higijene in čistosti sanitarnih prostorov in obratov v tozdu Posoda.

Zahtevajo, da se uredijo in vzdržujejo na dostojni ravni. OZS TOZD POSODA zahtevajo od vodstva tozda Posode oziroma službe varstva pri delu, da se zadeva uredi.

V razpravi je sodelovala predstavnica komisije za dejavnost žena, varstvo materinstva in mladine, ki je obširno poročala o delu komisije. Predlaga se, da se komisija poveže s komisijo za socialna in življenjska razmerja in osnovnimi organizacijami zveze sindiktov v naslednjih primerih:

- otroško varstvo,
- enoizmensko delo, za matere samohranilke,
- zdravljenje v zdraviliščih;
- sistematični pregledi žena in drugi pregledi,
- razna predavanja,
- finančne pomoči po potrebi.

Potrebno je poživiti kulturno dejavnost tozda POSODA. Čeprav so med nami delavci, ki so sposobni, da organizirajo razne kulturne dejavnosti, smo na tem področju še vedno premalo naredili.

Nadalje je bil iznešen problem sklepčnosti na raznih sejah. Delegati kritizirajo, da jih dostikrat skupinovodje ne pustijo na razne sestanke. Zgodi pa se tudi, da nekateri posamezniki nimajo toliko zavesti, da bi se udeležili sestankov ali sej. Enak problem je bil iznešen za vse delegacije za samoupravne interesne skupnosti in zbor združenega dela. Velik problem predstavlja delegacijam delovanje in priprava stališč, ki bi jih bilo treba iznesti na skupščinah. Do tega vprašanja pa bodo OZS in KOOZS, morale

zavzeti ustrezne ukrepe, da se jim nudi organizirana strokovna pomoč.

Vprašanje invalidov je še vedno problematično v našem tozdu. Tozd zaposluje 293 invalidov vseh kategorij. Razmere in pogoji, v katerih delajo invalidi so problematični, saj ti invalidi delajo v zelo mrzlih prostorih. Predlog je bil, da bi se naj invalidi osamosvojili tako, da bi imeli svojo delavnico, v kateri bi lahko delali. Direktor tozda Posoda je pojasnil, da se pripravlja v perspektivi delavnica, v kateri bi delali invalidi, vendar je poudaril, da bo med njimi še vedno nekaj zdravih delavcev kajti to, da bi sami invalidi delali za sebe ni dobro. Poudarjeno je bilo, da je letos mednarodno leto invalidov. Do vseh teh vprašanj mora zavzeti konferenca OZS svoje stališče.

Govora je bilo tudi o problemih sistematskih pregledov za oddelek lužnice in za brizgalke v dekor oddelku. Sistematski pregledi se vršijo vsaki dve leti, oziroma po delovnih mestih, naloga konference pa je, da preveri, če se izvaja vse po predpisih oziroma dogovorih.

Tovariš Brečko je poudaril, da imamo v tozd ustrezno samoupravno in sindikalno organiziranost, vendar pa še vedno ni vse kot bi moralo biti, saj se bi morali v naš samoupravni sistem aktivno vključiti vsi delavci.

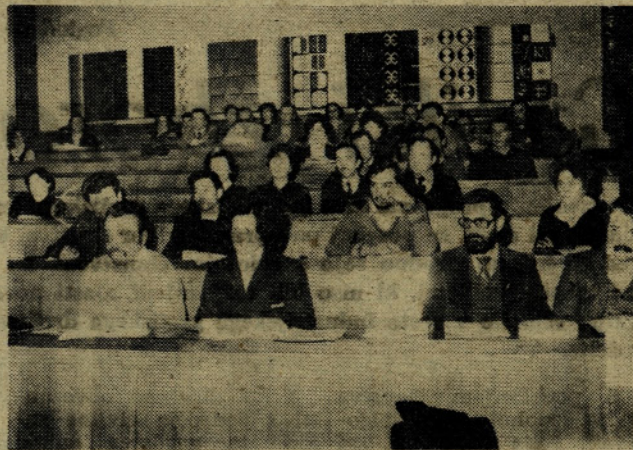
Tolmačenje nekaterih zadev na sestankih ni zadovoljivo, vendar pa so časovno omejeni, tako, da ne prihaja do prave razprave o informacijah. KOOZS predlaga, da vključijo vodilne in vodstvene delavce TOZD, da sodelujejo pri tolmačenjih, da zagotovijo prisotnost na sejah, kakor tudi resnost oziroma disciplino pri poteku sestankov. Veliko je bilo govora o medsebojnih odnosih vodilnih do delavca. Nadalje so spregovorili delegati o problemih nagrajevanja oziroma vrednotenja del in nalog. Vse osnovne organizacije oziroma IO se morajo v bodoče posvečati vsem problemom ter razčistiti in zagotoviti povratne informacije. Podan je

bil predlog, da bi se naj vršil enkrat ali dvakrat na leto razširjen sestanek vseh vodilnih in vodstvenih v tozdu, na katerih bi se obravnavala in razreševala vsa problematika.

Spregovorili so tudi o problemih sestankovanja. Tu gre predvsem za zbere samoupravnih delovnih skupin. Le-ti zasedajo dostikrat med malico. Ker živimo v času stabilizacije

BOŽIČ Stane pozdravil vse navzoče in poudaril, da živimo v zelo težkem gospodarskem letu, v katerem se srečujemo z različnimi problemi, tako doma kot na tujem tržišču. V tem primeru je nujno potrebno, da si pomagamo drug drugemu.

Vsi izvlečki in sklepi, ki jih bo komisija za sklepe formirala se morajo obravnavati v OZS tozda in u-

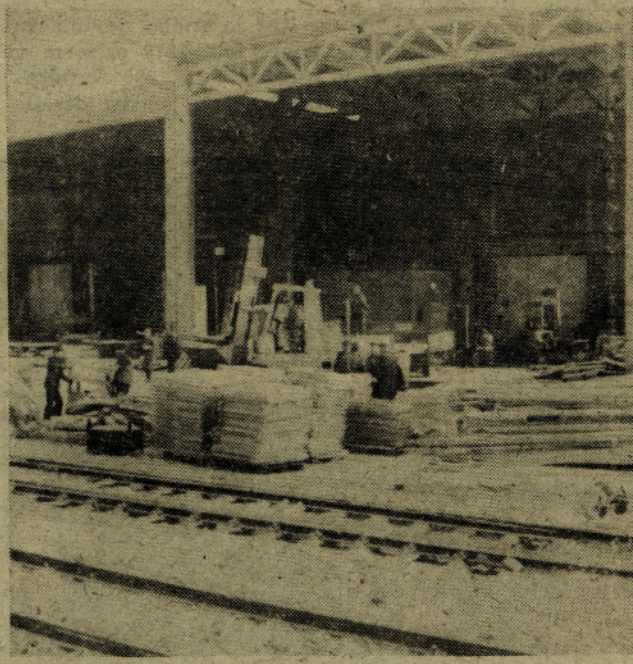
Z občnega zbora sindikalnega odbora TOZD posoda — emajlirnica

moramo gledati, da delovni čas čimbolj izkoristimo, zato tudi ni narobe, če so sestanki izven delovnega časa. Praviloma naj bi bili vsi sestanki izven rednega delovnega časa.

Na koncu razprave je predstavnik občinskega sindikalnega sveta tovariš

poštevati pri izdelavi akcijskih programov in nadaljnjem delu OZS.

Ob zaključku letnega članskega sestanka so bila podeljena priznanja v obliki knjižnih nagrad nekaterim delavcem za požrtvalno delo v sindikatu.

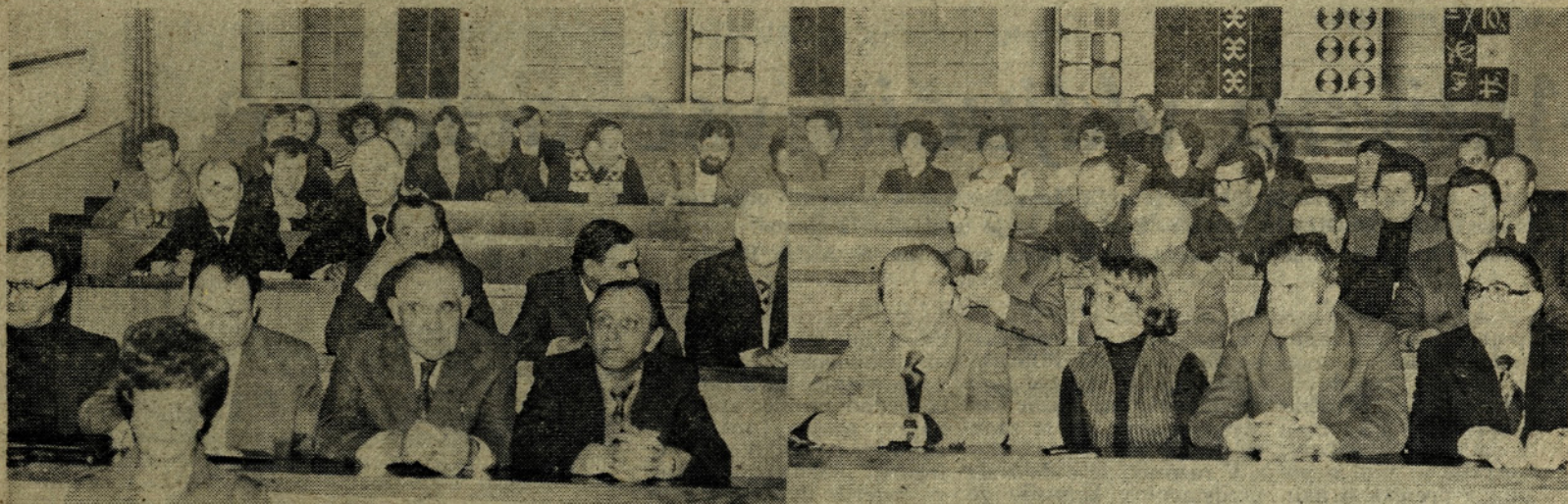
Pogled na delovišče v TOZD kontejnerji — pocinkovalnica, transportiranje izdelkov

Delovno predsedstvo občnega zbora

Dopisujte v naše glasilo *Emajlirac*

Pogled na zborovanje naših gasilcev in gostov

Gasilci zborovali

Pri izvajanju programa dela industrijskega gasilskega društva so aktivno sodelovali skoraj vsi člani, še posebej pa upravni odbor društva, ki je imel v tem času deset rednih in eno izredno sejo s celotnim članstvom, na katerih so se obravnavali vsi tekoči problemi, ki niso bili razjasnjeni, zlasti novemu članstvu, ki se je dotatno včlanilo v vrsto industrijskega gasilskega društva iz enot tovarniške civilne zaščite.

S povečanjem članstva se je izpolnila ena dolgotrajnih želja in nalog, saj je vse do leta 1980 primanjkovalo aktivnega članstva. Težave so bile v tem, da se že skoraj ni dalo formirati popolne enote za izvajanje redne dežurne gasilske službe, kar je sedaj lažje, vendar je treba povedati, da se na novo sprejeti člani še ne zavzemajo s polno aktivnostjo pri opravljanju redne dežurne službe. Pričakujemo, da se bo to stanje izboljšalo. Razmere so se bistveno popravile, še zlasti, kar zadeva nagrajevanje in delovno okolje v gasilskem domu.

Tako združene obveznosti s področja civilne zaščite in gasilstva dajejo garancijo za v bodoče, da se bo lahko postavilo preventivo požarnega varstva na višji nivo in s tem onemogočilo nastajanje začetnih požarov, ki so v delovni organizaciji, kot ugotavljamo, še vedno prepoznani. Pretežno zaradi malomarnega obnašanja naših delavcev, kakor tudi vseh tistih, ki so posebej dolžni skrbeti za urejenost delovnega okolja.

Kot je znano, je bila že konec leta 1979 oziroma v začetku leta 1980 formirana posebna ženska deseti-

na, ki je v minulem letu dosegla pomembne tekmovne uspehe. V društvo je trenutno včlanjenih 73 članov, od tega 19 žensk, 2 višja častnika, 5 častnikov in 8 podčastnikov, vsi ostali pa so izprašani gasilci. Med letom se je pridružilo 7 novih članov, izstopili pa so 4 člani zaradi prekinitve delovnega razmerja.

Pri društvu se že po tradiciji, skladno z društvenimi pravili, neguje preventiva požarnega varstva v delovnih prostorih zlasti tam, kjer se odvijajo zahtevni tehnološki procesi, ki so sami po sebi nevarni za nastanek požara.

SKRB ZA POŽARNO VARNOST

Skrbi se za požarnovarnostne naprave, predvsem hidrantne priključke, gasilne aparate ter druga pomožna sredstva, ki jih uporabljajo gasilci kot pomagala pri operativnih posegih. S sprotnimi pregledi požarnega varstva v delovnih prostorih so uspeli zagotoviti takšno stanje, da ni prišlo do večjih požarov, čeprav je treba vedeti, da so bile pri izvajanju te naloge velike težave, ker pač gasilci doživljajo, da kljub opozorilom ne uspevamo v celoti vzpostaviti zadovoljivega stanja glede požarnega varstva.

V ta namen so se naši gasilci sproti usposabljali na rednih vajah in predavanjih, vse z namenom, da se v celoti lahko izvrši program dela in izpolni obveznosti po posebni pogodbi, kakor tudi po Pravilniku požarnega varstva. Kljub temu ugotavljajo, da ne funkcionirajo v popolnosti požarne trojke v posameznih oddelkih oz. obratih, ki so odločujočega pomena za začetne požare. Za požarne trojke, (to so posebne skupine delavcev iz posameznih obratov), je bilo v tednu požarnega varstva posebej organizirano predavanje in demonstracije o uporabi vseh vrst aparatov, z namenom, da bi usposobili čim širši krog delavcev za protipožarno preventivo na celotnem področju delovne organizacije.

Upravni odbor je skozi vse leto vztrajal na tem, da se je vzdrževala v okviru gasilske enote splošna pripravljenost, kondicijska sposobnost, kakor tudi to, da se je članstvo sproti seznanjalo z razpoložljivimi gasilskimi sredstvi, inštalacijami, tako da bi lahko zadovoljivo ukre-

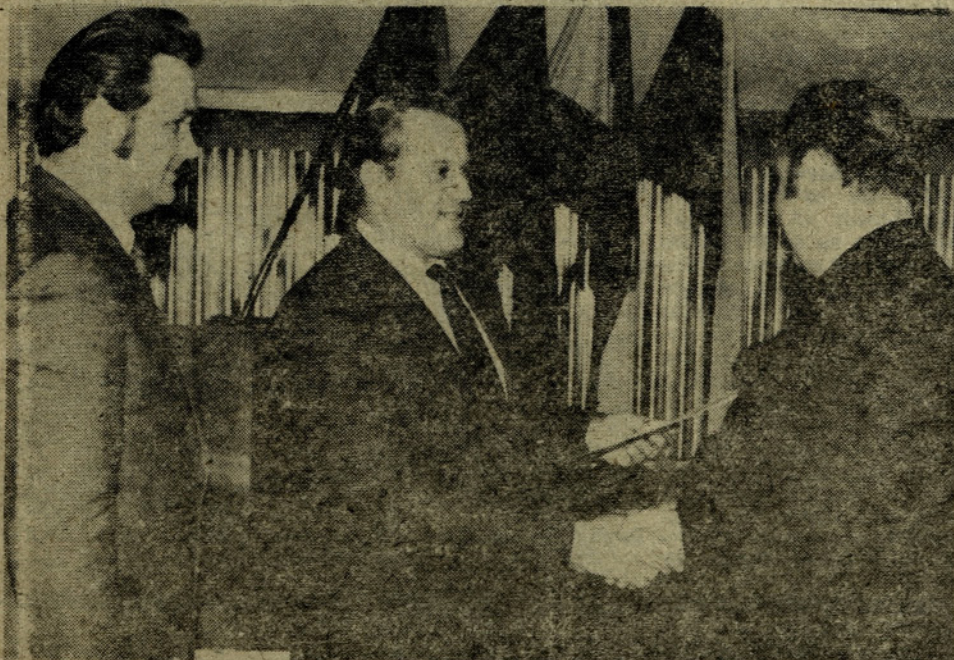
pali v trenutku, če bi prišlo do nastanka požara. Po metodi preverjanja in demonstracij se je ugotavljala sposobnost članov, kar je imelo pozitivne posledice in iz tega področja se beležijo nadpovprečni dobri rezultati. Kot stalna naloga je ostala obveznost pregleda in polnjenja ročnih gasilskih aparatov, ki jo opravljajo sami s posebno skupino usposobljenih članov.

V bodoče bo potrebno dati večji poudarek spoznavanju naprav in inštalacij v delovni organizaciji, ker so ugotovili pri praktičnih vajah, da vsi posamezniki niso v popolnosti seznanjeni s tovrstnimi napravami. Glede opremljenosti enote ugotavljajo, da je na zadovoljivi višini. Med letom je bil odstranjen gasilski stolp, ker so že v celoti opremljeni s sintetičnimi cevmi in zaradi tega stolp ni več potreben.

Zamenjanih je bilo tudi 24 gasilskih aparatov zaradi dotrajanosti v skladišnih prostorih. Z zamenjavo teh aparatov se bo seveda nadeljevalo tudi v bodoče v okviru danih možnosti in razpoložljivih finančnih sredstev.

NOV PRAVILNIK

V lanskem letu jim je uspelo kljub temu, da jih je med tem časom zapustil predsednik društva Jure Požun, (ki ga seveda pogrešajo v svojih vrstah) izdelati predlog novega Pravilnika o požarnem varstvu, ki je bil pregledan in dopolnjen do take oblike, da ga je potrebno verificirati še samo na samoupravnih organih. S tem pravilnikom so dosledno opredeljene naloge industrijskega gasilskega društva, varnostne službe,

Franc Vrabič predaja priznanje za zasluge in razvoj gasilskega društva tovarišu Jožetu Zoreniču

kakor tudi vodilnih delavcev v delovni organizaciji, ki so neposredno odgovorni po Zakonu o požarnem varstvu za pravilno izvajanje požarnega varstva v delovni organizaciji.

Gasilsko društvo bo moralo v prihodnje bolj intenzivno delovati na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozastite in uskladiti program dela s civilno zaščito. Za kakovostno izpolnjevanje vseh zadanih nalog bo potrebno nadgraditi gasilski dom (nekaj tudi zaradi povečanja števila članov), vendar to zaradi izredno visokih stroškov v lanskem letu ni bilo možno, vendar pa pričakujejo, da bodo to nalogo lahko izvršili kdaj pozneje.

Kljub temu pa zaradi tega ne bo okrnjeno delo gasilske enote. Uspeli so urediti oziroma izboljšati honorar za izvajanje dežurne službe, tako da se bodo razmere pri izvajanju gasilske dežurne službe izboljšale.

Priznanje za desetletno aktivno delo pri društvu in priznanje za zasluge in razvoj gasilske dejavnosti je prejel Jože Jezovšek

Nagrada, ki jo prejema jo gasilci, je bila poprej preskromna, zato so imeli v letu 1980 več težav pri formiranju gasilske dežurne skupine, tako da bi skoraj ne uspeli več zagotoviti požarnega varstva, ker posamezni člani enostavno niso hoteli več dežurati za tako simbolično nagrado.

EKSKURZIJ NI BILO

V programu je bila tudi izvedba dveh ekskurzij, katerih žal zaradi nezainteresiranosti posameznikov niso mogli izvesti. Verjetno bodo to v naslednjem letu nadoknadili. Sodelovanje z ostalimi društvi, Občinsko gasilsko zvezo, kakor tudi z Zavodom za požarno varnost, je bilo solidno, medsebojna pomoč je bila obojestranska in zaradi tega tudi niso izostali rezultati.

Industrijsko gasilsko društvo opravlja za našo delovno organizacijo danes naslednje storitve:
 — opravljanje gasilske dežurne službe
 — črpanje vode in čiščenje raznih jaškov

— nameščanje zasilnih cevovodov ob izpadih ali okvarah na mestnem oziroma industrijskem vodovodnem omrežju

— vršenje požarne straže pri varjenju v požarno nevarnih obratih

— pregled in polnjenje ročnih gasilnih aparatov

— opravljanje tedenskih požarnovarnostnih pregledov in dnevnih obhodov po obratih

— prevozi ponesrečenih sodelavcev v obratno ambulanto ali bolnišnico

— nudenje prve pomoči v času remontov in odsotnosti medicinskih sester v ambulanti, zadnjih nekaj mesecev pa tudi v popoldanskem času

— redni pregledi hidranta-nega omrežja, vodnjakov in ostalih gasilskih pripomočkov na območju delovne organizacije.

Občasno pa opravljajo tudi druge posege, oziroma storitve za potrebe TOZD, kajti zavedajo se, da je društvo namenjeno predvsem za potrebe delovne

organizacije in če je le v njihovi moči, pomagajo tudi pri opravilih, ki nimajo z gasilstvom direktne zveze.

V preteklem letu so imeli člani industrijskega gasilskega društva 20 rednih in 46 izrednih vaj. Udeležba na vajah ni bila zadovoljliva, čeprav se je stanje glede na pretekla leta izboljšalo, dočim z udeležbo na izrednih vajah, ki se izvajajo predvsem zaradi priprav na razna tekmovanja in nastope ni bilo problemov. V vrstah gasilske enote se strokovno usposablja celotna enota CZ, saj so vsi pripadniki gasilske enote CZ tudi člani gasilskega društva.

NAŠI USPEHI

Udeležba industrijskega gasilskega društva na prireditvah in tekmovanjih:

— z dvema desetinama so se udeležili republiškega tekmovanja, kjer sta desetina članov in desetina veteranov zasedli odlično drugo mesto

— republiškega tekmovanja enot CZ so se ude-

ležili z dvema desetinama, ženska desetina je zasedla prvo, moška pa četrto mesto

— občinskega tekmovanja so se udeležili s tremi desetinama, rezultati pa so bili naslednji: članska desetina 1. mesto, veterani 1. mesto, ženska desetina 3. mesto

— občinskega tekmovanja enot CZ so se udeležili s tremi enotami in dosegli naslednje rezultate: moška enota 1. mesto, ženska enota 2. mesto, mešana enota 5. mesto

— veterani so se udeležili tekmovanja v Mengšu, kjer so sodelovale enote iz vse Slovenije in zavzeli 1. mesto

— na paradi ob zaključku gasilskega kongresa v Brežicah je sodelovalo 30 članov in članic

— proslave 100-letnice gasilstva v Rogaški Slatini se je udeležilo 9 članov

— proslave 100-letnice gasilstva v Smarju pri Jelšah se je udeležilo 7 članov

— proslave 100-letnice gasilstva v Vojniku se je udeležilo 15 članov.

POGLED NAZAJ

V letošnjem letu praznujejo člani industrijskega gasilskega društva EMO Celje 45. obletnico delovanja društva, zato je potrebno na kratko omeniti nekaj bistvenih dejstev s področja organiziranja in delovanja gasilskega društva od ustanovitve do danes.

Društvo je bilo ustanovljeno 16. maja 1936. Že takrat je zasebni lastnik Adolf Westen ustanovil društvo in ga tudi vodil z namenom, da bi mu varovalo premoženje in skrbelo za požarno varnost, čeprav seveda takratnega podjetja ne moremo primerjati po obsegu z današnjim stanjem. Društvo je štelu ob začetku 25 članov. Že takrat leta 1936 je bila nabavljena prva ročna gasilska brizgalna in leta 1938 se je društvo opremilo z motorno gasilsko brizgalno MAGIRUS s kapaciteto 800 litrov na minuto. Tudi dežurna služba se je vršila v vseh dela prostih dneh, le s to razliko, da so dežurali trije člani po 8 ur neprekinjeno. Čas med vojno od leta 1941 do 1945 je potekal za gasilsko društvo sorazmerno mirno. Čeprav so se med tem časom menjavali člani, je društvo služilo osnovnemu namenu protipožarni preventivi in ukrepanju v primeru letalskih napadov. Društvo si je moralo med tem časom vso razpoložljivo opremo premestiti v zaščitne prostore, zaklonišča Golovec.

Po kapitulaciji Nemčije leta 1945 je zapustilo gasilsko društvo tudi tedanje vodstvo, ki je bilo nemško in društvo je bilo izpostav-

V kulturnem programu, ki je popestril občni zbor, so sodelovali tudi pionirji GD iz Štor

ljeno samoorganiziranosti, še posebej zato, ker je med tem časom zaradi udeležbe v vojni odšlo precej članov. Takoj po osvoboditvi se je društvo organiziralo, vodenje je prevzel Velikanje Franjo kot predsednik in Mumel Anton kot poveljnik.

Društvo je takrat štelu 43 članov, kar je bila že solidna osnova za delovanje društva. Po letu 1948 je prevzel vodstvo društva Franjo Dolžan, takratni referent za požarno varnost, poveljniško mesto pa je prevzel Franc Medved, ki je opravljal dolžnost vse do leta 1970. V tem času so aktivno sodelovali tudi naši veterani, pri čemer je potrebno posebej omeniti tov. Antona Marolta, Franca Kudra, Franca Ažmana, Franca Resnika, Franca Baša, Ludvika Muhoveca in še nekatere, ki so s svojim resnično aktivnim in nesebičnim delom pripomogli k temu, da se je društvo ves čas sproti usposabljalno za delo s področja požarnega varstva in se temu ustrezno tudi opremljalo. V tem času je društvo vodil vse do leta 1972 ing. Rihard Pompe, ki je veliko prispeval za vsesplošni razvoj delovanja društva. Iz društvene kronike in zapisnikov je razvidno, da se je tov. Veber Vladimir kot direktor podjetja močno angažiral, saj je čutil potrebo, da se nabavlja nova gasilska oprema, ker se je v tem ča-

su rekonstruirala delovna organizacija.

Po letu 1972 je prevzel vodstvo društva Franc Vrabič, poveljnik pa je bil 2 leti Franc Slatinek, od leta 1974 dalje pa opravlja poveljniško dolžnost še dosedanji poveljnik Emil Zlender. V zadnjem desetletju si v društvu močno prizadevajo, da se dopolni gasilska oprema, zlasti motorne brizgalne, nabavljen je bil poseben gasilski avtomobil s prikolico, kakor tudi precejšnje število gasilskih aparatov in drugih pomagala za potrebe gašenja. Na novo je bilo izdelano vodovodno omrežje in pri tem instalirano večje število hidrantskih priključkov, tako da je sedaj delovna organizacija v celoti pokrita s hidrantskim omrežjem, kar je seveda predpogoj za uspešne intervencijske ukrepe.

NAŠE AKCIJE PRI POŽARIH

Omenili bi še večje požare, ki so nastali po ustanovitvi gasilskega društva. Leta 1946 je zgorela šupa za slamo in lesno volno. Ta požar so naši gasilci uspešno pogasili. Na pomoč so prišli tudi sosednji gasilci iz Gaberja. Leta 1957 je nastal velik požar v bivši pokositrarni, kjer se je vnela kalifornija.

Požar je povzročil precejšnjo škodo, čeprav so ga naši gasilci uspeli hitro lokalizirati in omejiti. Pri (Nadalj. na 10. strani)

Ludvik Muhovec prejema iz rok tovariša Ocvirka priznanje za tridesetletno delo v GD EMO

Industrijsko gasilsko društvo EMO

Program dela za leto 81

1. Dosledno izvajati požarno-varnostne ukrepe:
  - pregledi ročnih gasilnih aparatov,
  - pregledi hidrantnega omrežja,
  - kontrola dostopov na strehe,
  - izvajanje tedenskih požarno-varnostnih pregledov in dnevnih obhodov,
  - vodenje evidence o zapaženih nepravilnostih, ki ogrožajo požarno varnost.
2. Poročila o stanju požarne varnosti s predlogom ustreznih ukrepov se trimesečno dostavi vodstvom DO in TOZD ter ustreznim samoupravnim organom.
3. O stanju požarne varnosti in delovanju IGD se informira vse člane DO preko internega glasila »EMAJLIREC«. Občasno je potrebno objavljati strokovne sestavke s področja požarne varnosti.
4. Stremeti za čim boljše usposobljenost članstva enot s poudarkom za usposobljenost za sodelovanje v zvezni vaji Celje — 81.
5. Za občinsko gasilsko tekmovanje zagotoviti udeležbo treh desetih — žene, veterani, člani.
6. Zagotoviti udeležbo na vseh prireditvah v okviru republiške GZ, OGZ in sektorje industrije.
7. Udeleževali se bomo praktičnih vaj, ki jih pripravljajo posamezna GD v okviru OGZ, če bodo te strokovne pripravljene.
8. Sodelovali bomo v vseh akcijah, ki jih zajema program dela CZ.
9. Stab operative priprave poseben program aktivnosti za teden požarne varnosti.
10. Organizira se strokovna ekskurzija za vse člane društva.
11. Zagotoviti nabavo kombiniranega vozila in usposobiti ustrezno število šoferjev za upravljanje omenjenega vozila.
12. Vključevati čim več mlajših članov v operativno enoto.
13. V letu 1981 je potrebno uskladiti statut društva s spremembami, ki se predvidevajo.
14. Pripraviti ustrezno tehnično dokumentacijo za potrebe gasilcev: hidrantno omrežje, pristopi na streho, plinovodi, razvodi važnejših elektroinstalacij.

jem opredelila svoj interes za nek poklic, določen program, smer in stopnjo zahtevnosti izobraževanja.

Načrtno usmerjanje pomeni demokratično usklajevanje individualnih in skupnih interesov, želja in stvarnih možnosti. Posamezniku pomaga, da lahko zrelo in pretehtano uveljavi svojo ustavno pravico do izobraževanja. Načrtno usmerjanje v izobraževanje in delo temelji na obveščanju, svetovanju in spodbujanju, na pravočasnem odkrivanju in razvijanju poklicnih interesov pri mladini in na ustvarjanju potrebnih možnosti za njeno zrelo poklicno odločanje. V danih ekonomskih in družbenih pogojih je tudi pri nas zaenkrat poklicna izbira rezultat kompromisa med posameznikom in objektivno stvarnostjo. Usmerjanje zaposlenih v izobraževanje pa je trajna naloga vodstvenih, kadrovskih in izobraževalnih služb v organizacijah združenega dela in sestavni del razvojnega načrtovanja v organizacijah. Nadaljuje se tudi med izobraževanjem kot svetovanje pri izbiri ustreznih smeri ter nadaljnega izobraževanja in izpopolnjevanja ter pri vključevanju v delo.

Zakon o usmerjenem izobraževanju določa, da delovni ljudje načrtujejo in izvajajo usmerjanje s tem, da spodbujajo in omogočajo vključevanje delavcev v izobraževanje, da spodbujajo samo izobraževanje delavcev, sodelujejo pri usmerjanju mladine v ustrežne vzgojnoizobraževalne programe in delo, prispevajo k zagotavljanju pogojev, podeljujejo štipendije, zagotavljajo nadomestila osebnega dohodka in povračila stroškov v zvezi z izobraževanjem in omogočajo udeležencem izobraževanja, da v svojih temeljnih organizacijah in skupnostih opravljajo praktični pouk, proizvodno delo in delovno prakso.

Pomembno in družbeno odgovorno je organizacijsko, povezovalno in usklajevalno delo skupnosti za zaposlovanje. Lete naj bi skupinsko obravnavale celotne generacije osnovnošolcev, srednješolcev in učencev šol s prilagojenim učnim programom, tako da so učenci zajeti v vse faze poklicnega usmerjanja od zbiranja podatkov (interesna naravnost, sposobnosti, predznanja) in poklicnega prosvetljanja (predavanja za učence, starše, informativni dnevi, ekskurzije v delovne organizacije) do samega svetovanja učencu o zanj najprimernejši usmeritvi. Prvi koraki so bili pri nas narejeni konec lanskega leta, ko je v organizaciji skupnosti za zaposlovanje bilo na ogledu naše delovne organizacije več kot 200

učencev celjske regije. Prepričani smo, da bodo prihodnje akcije bolj pripravljene, predvsem pa bomo ogleda in informativne dneve organizirali za manjše skupine (na primer za učence ene ali nekaj šol skupaj), saj bi s takšnim načinom učence osmih razredov osnovnih šol bolj podrobno seznanili z bodočim delom, z delom v proizvodnji.

Pri poklicnih namerah prve generacije usmerjenega vpisa v celjski regiji je verjetno tudi zaradi omejevanja zaposlovanja, že prišlo do nekaterih sprememb. Manjši je interes za izobraževanje gradbenega, ekonomskega, administrativnega tehnika in administratorja. Na drugi strani pa je več zanimanja tudi za področja, kjer je že višek kadrov (šivilja, frizer, konfekar itd.). Veliko je zanimanje za izobraževanje v zdravstveni in pedagoški usmeritvi ter elektrotehniški za elektroniko. Tudi letos je tako kot prejšnja leta majhno zanimanje za metalurško usmeritev, gostinstvo, nekovinsko (za poklic steklarja) in gradbeno (za poklic širokega profila). V preteklih letih so učenci lažje uresničili svoje poklicne namere, ker je bilo v srednjih šolah več razpisanih mest kot pa razpoložljive generacije. Letos pa bodo učenci zaradi delno spremenjene mreže šol te svoje namere težje uresničili in se bo vsaj del generacije moral preusmeriti v zanje manj zanimive usmeritve, ki pa so združenemu delu bolj potrebne.

Naj opozorim še na en element usmerjanja, na kadrovske štipendije. V vseh občinah celjske regije se je v zadnjih letih povečevalo število kadrovskih štipendistov, ob tem pa se je zmanjševalo ali pa ostajalo na isti ravni število štipendistov s štipendijo iz združenih sredstev. V celjski občini se je v primerjavi z lanskim letom število razpisanih kadrovskih štipendij zmanjšalo s 1.454 na 820, kar je za 44 odstotkov manj. Naša delovna organizacija je v lanskem letu razpisala 133 rednih štipendij in 53 za študij ob delu. Letos je delovna organizacija EMO razpisala 86 rdenih in 43 štipendij ob delu. Na manjši razpis kot v preteklem letu je delno vplivalo omejevanje zaposlovanja, predvsem pa uskladitev s srednjeročnim planom potreb po kadrih naše delovne organizacije. Manjši razpis kadrovskih štipendij v celjski regiji bo zagotovo povzročil večje povpraševanje po štipendijah in združenih sredstvih, te pa zdaj tudi že vsebujejo prednostne usmeritve in poklice, ki jih združeno delo v občini najbolj potrebuje.

Naše razmišljanje lahko sklenemo z ugotovitvijo, da bomo mladino in odrasle najlažje usmerjali z ustreznim vrednotenjem dela, zlasti pa na tistih področjih, kjer so družbene potrebe po strokovnih delavcih največje. Spodbudno lahko vplivajo kadrovske in druge štipendije, spodbudno ali zaviralno pa osebni dohodki. Na poklicne odločitve vplivajo tudi večje ali manjše možnosti za napredovanje in nadaljnje izobraževanje v poklicu, skrb za delavca, posodabljanje tehnologije in organizacije dela, javna veljava posameznih strok in poklicev ter druge prednosti, ki kandidate privlačijo.

Marko Gorjan

GASILCI ZBOROVALI

(Nadaljevanje z 9. strani) tem požaru so še sodelovali poklicni gasilci mesta Celje.

Leta 1961 je nastal požar v novi pocinkovalnici, ki je bil prav tako hitro pogašen in zaradi uspešne intervencije ni nastala večja materialna škoda. Leta 1966 je nastal večji požar v talilnici frit ob neposredni bližini emajlirnice, kjer se je vnela nafta, ki je služila kot pogonsko gorivo na topilnih pečeh. Tudi v tej akciji so sodelovali poklicni gasilci, nastala pa je večja materialna škoda in izpad proizvodnje. Leta 1967 se je v takratni stari topilnici ponovno vnela nafta pri topilnih pečeh, kar pa ni imelo večjih posledic, ker je bil požar ob nastanku lokaliziran.

Požar omenjamo v tem poročilu namenoma, da bi se še spomnili težkih trenutkov, ki so jih imeli naši gasilci v tem času. Kljub takratni pomanjkljivi opremljenosti so z veliko požrtvovalnostjo uspeli preprečiti večje škode. V letu 1968 je nastal še požar na takratnem plinskem generatorju, kjer se je vnel generatorski plin, vendar tudi zaradi uspešne intervencije ni prišlo do zastoja pri proizvodnji generatorskega plina. Uničene so bile ventilacijske naprave, objekt pa kot je znano, ni utrpel večje škode. Od takrat dalje pa beležimo v delovni organizaciji le manjše začetne požare, seveda na bolj nevarnih mestih, ki pa v vse do danes zaradi uspešne preventive niso imeli hujših materialnih posledic.

Ob koncu bi želeli, da bi se naše industrijsko gasilsko društvo tudi v bodoče krepilo na področju preventive, se zgedovalo po doseženih rezultatih v pretekli mandatni dobi in zagotovilo tak požarnovarnostni red, ki bo omogočal varno obratovanje delovne organizacije.

Usmerjanje v izobraževanje (1)

Pri izbiri poklica in nadaljnega izobraževanja po osnovni šoli se mladi ne bodo več spraševali ali v gimnazijo ali v tehnično ali v poklicno šolo. Vpraševali se bodo, katera stroka jih najbolj veseli, kateremu področju dela se želijo posvetiti, v kateri izobrazbeni usmeritvi si želijo pridobiti strokovno izobrazbo, za kateri poklic se bodo najprej usposobili ter v kateri smeri svoje stroke in usmeritve bodo nadaljevali izobraževanje.

Skupna vzgojnoizobrazbena osnova in širši temelji strokovne izobrazbe zmanjšujejo ali pa ukinjajo ovire in pregrade pri vključevanju v nadaljnje izobraževanje v določeni usmeritvi. Iz skrajšanih programov srednjega izobraževanja je odprta pot v programe srednjega izobraževanja, iz teh v nadaljevalne programe ter v programe višjega in visokega izobraževanja. Prehodi med usmeritvami pa bodo občutno težji, saj bo moral kandidat, zlasti v

višjih letnikih srednjega izobraževanja začeti s temeljnim znanjem stroke, v katero bi se želel preusmeriti. Prav zato postaja zelo pomembno, čeprav ne odločilno usmerjanje za usmeritev.

Kot pomoč učencu pri izbiri usmeritev in programov sodelujejo strokovne službe poklicnega svetovanja in usmerjanja s strokovno pedagoško službo osnovne šole, ki naj bi kontinuirano spremljala učenčeva nagnjenja in sposobnosti. Seveda pa ne bodo imeli samo učiteljski zbori šol odločilno besedo pri tem, na kateri stopnji zahtevnosti se bo posamezni učenec moral posloviti od izobraževanja, oziroma s kakšno oceno iz posameznega predmeta bo lahko nadaljeval pot v zahtevnejši program izobraževanja. Upoštevati bo treba učenca kot subjekta vzgoje, vlogo družine, vpliv na nadaljevanje šolanja učenca ali delavca pa bo imel tudi tozdr oziroma delovna organizacija, ki bo s štipendijskim ali delovnim razmer-

Varujmo naše okolje pred požari

Z nastopom vsakoletnega spomladanskega sušnega obdobja se zelo poveča nevarnost gozdnih požarov. Najnevarnejše je obdobje v času, ko sneg skopni, trava, stelja in gozdna podrast pa se posušijo in postanejo lahko vnetljivi, posebno, če ni padavin. Nevarno obdobje traja navadno od začetka marca do konca aprila, ko trava in podrast ozelenita, takrat pa se tudi nevarnost gozdnih požarov zmanjša.

Požarno najbolj ogrožene so prisojne (sončne) lege, ker tam sneg najprej skopni, trava in podrast pa se tam tudi bolje posušita. Spomladi je navadno vreme še precej vetrovno, kar nevarnost požarov še povečuje, ker veter ne samo da travo dobro posuši, ampak v primeru požara pospešuje in razpihuje goreenje, ker odnaša iskre in tleče ogorke. Požari so najpogostejši v iglastih gozdovih, posebno v mladih sestavih, kjer je navadno dovolj suhega, hitro vnetljivega materiala, iglavci pa zaradi smolnatosti še posebno radi gorijo.

Kateri so glavni vzroki za nastanek gozdnih požarov?

Glavni povzročitelj je človek, ki lahko povzroči požar hote ali nehote. So primeri, k sreči zelo redki, da človek zaneti požar iz nevoščljivosti, maščevanja, nehote pa postane človek požigalec gozda zaradi nevednosti, nepazljivosti, malomarnosti ali nepredvidnega ravnanja z ognjem v neposredni bližini gozda ali v njem.

Najpogostejši vzrok za nastanek gozdnih požarov je nepredvidnost pri spomladanskem čiščenju in požiganju travišč in grmovja v neposredni bližini gozda. Dokazano je, da požiganje trave tla samo poslabša, saj postanejo tla zbita, brez organskih snovi, ki zgorijo, postanejo slabo propustna za vodo in izredno siromašna. Pridelki na takšnih tleh se zmanjšujejo količinsko in kakovostno.

Drugi najpogostejši vzrok gozdnih požarov je nepredvidno odvržena in tleča vžigalica ali cigaretni ogorak. Takšna požara sta bila lani dva.

Povzročitelji gozdnih požarov so lahko tudi otroci, ki se igrajo z ognjem v gozdu ali njegovi bližini, pa ga v vetrovnem vremenu niso več v stanju pogasiti. Omenimo naj tudi nedeljske izletnike, ki v bližini gozda ali v njem nepredvidno ravnaajo z raznjem, ali ob odhodu ognja ne pogasijo dovolj.

Nekaj opozoril, ki jih moramo vedeti:

— prepovedano je vsakršno netenje ognja v gozdu ali v razdalji 50m od roba gozda;

— v vetrovnem vremenu ali sušnem obdobju je prepovedano vsako netenje ognja tam, kjer lahko to ogrozi gozd;

— kdor opazi, da gozd gori, je njegova dolžnost, da ogenj, če je to mogoče, sam pogasi, če pa tega ne more, mora o požaru takoj obvestiti najbližjo postajo milice, gasilce ali področno gozdarsko osebje, pač ti stega, ki ga lahko najhitreje obvesti;

— najprimernejše za gašenje goreče trave ali podrasti, ki ogroža gozd, je sveža smrekova veja, s katero tolčemo po ognju.

Ni potrebno posebej poudariti, da moramo ukrepati hitro, kajti vsak gozdni požar je mogoče hitro pogasiti, če se ga pravočasno opazi in ukrepa;

— dolžnost vsakega državljana je, da opozori, prepreči in javi vsako kurjenje, ki ogroža gozd, najbližji postaji milice.

Zabeležili s kamero v zadnjih tridesetih dneh

Ob proslavi dneva žena so nam pripravili pionicirji, člani dramskega krožka osnovne šole Veljka Vlahovića igrico Anton Pompadon. Ob tej priložnosti so prejele priznanja udeleženke tekmovanja v ročnem delu. Marija Lenko iz DSSS za šesto mesto v natečaju za najboljše izdelano ročno delo

— vezenine. Cvetanka Malek — TOZD posoda četrto nagrado za prtičke ter v tretji vrsti Ivica Dečman — DSSS — tretjo nagrado za namizni prt s prtički. Terezija Robnik iz TOZD posoda je bila tokrat deseta.

Nasvidenje ponovno v prihodnjem letu.

Srečno Rozika Mislovič

V kleparskem oddelku so se te dni zbrali sodelavci Rozike Mislovič, ki je odšla v zaslužni pokoj. Po dolgem času in delovanju med nami so se njeni sodelavci lepo poslovili od nje in ji podarili ob tej priliki tudi spominsko darilo. Tu pa je bil tudi naš fotograf in posredujemo vam posnetek slovesa.

Stanje in problemi varstva pri delu v delovni organizaciji EMO

V času vsesplošnih naporov za doseg čim boljših poslovnih rezultatov DO se je v letu 1980 tudi služba varstva pri delu polno angažirala pri izvajanju številnih nalog z namenom, da se na posameznih delih doseže zadovoljiva varnost zaposlenih. Kljub številnim problemom pa je bilo v preteklem letu zaslediti nadaljnje zmanjšanje števila delovnih nesreč. Razveseljiv je podatek, da se je v letu 1980 občutno zmanjšalo število težkih nesreč. Tako je prišlo do težke nesreče le v TOZD odpreski, in sicer se je poškodovalec D. M. pri stiskalnici, kjer mu je pah stiskalnice stisnil prste na rokah.

Vzroke za omenjeno nesrečo je potrebno iskati v napaki na stiskalnici in strokovni neusposobljenosti delavca.

V preteklem letu se je pripetilo še nekaj nevarnih dogodkov, pri katerih pa se je kasneje izkazalo, da so bili ponesrečeni le lažje poškodovani.

Positivni rezultati na področju samih nesreč, pa ne kažejo celovitega stanja na področju varstva pri delu.

Še vedno so v posameznih TOZD ostali nerešeni številni problemi, ki ustvarjajo neustrezne pogoje dela in slabe delovne razmere. Med takšne probleme je še vedno potrebno šteti izdelavo vetrolova pri vходу v skladišče tanke pločevine. Prepilih oziroma nenormalno gibanje zraka je zlasti v zimskem času že več let stalni vir številnih prehladnih obo-

lenj in negotovanja ter konfliktnih situacij pri prizadetih delavcih.

Že nekaj let star predlog službe varstva pri delu je sicer prešel v fazo projektiranja. Do dokončne realizacije oziroma izdelave vetrolova pa je še potrebno zagotoviti ustrezna finančna sredstva.

Problem odsesovanja pri brizgalnih kabinah pri peči za žganje kopalnih kadi je še vedno zelo pereč. Visok odstotek prostega SiO₂ v prašnih delcih, ki se odbijajo od velikih površin pri brizganju, škodljivo vplivajo na zaposlene. Uporaba respiratorjev za fini prah sicer dovolj učinkovito preprečuje vdihovanje prašnih delcev in s tem nevarnost obolenj, vendar je potrebno poudariti, da predstavlja stalna uporaba respiratorjev izredno velik fizični napor za delavke.

Zaradi navedenih razlogov pa često prihaja do odklanjanja uporabe zaščitnih sredstev in s tem do dodatnih nevarnosti.

Že večkrat nakazan problem transporta in doziranja žveplene kisline, v lužilnici emaljirnice se še vedno ni pričel reševati. Na predlog službe varstva pri delu je sicer bil izdelan idejni projekt, dlje pa pri reševanju problema ni prišlo.

Poudariti je potrebno, da predstavlja obstoječi način transportiranja kisline velik potencialno nevarnost za številne delavce, ki se ukvarjajo s transportom in doziranjem kisline, istočasno pa je sedanji zastareli način transporta sigurno ekonomsko neutemeljen. Ne nazadnje pa je potrebno poudariti, da je sedanja manipulacija s kislino pred leti že povzročila kolektivno delovno nesrečo.

V TOZD odpreski je še vedno odprto vprašanje lakirnih kabin in eksplozijsko varne električne inštalacije.

Delavke so pri delu izpostavljene visokim koncentracijam hlapov. Neustrezna električna inštalacija pa predstavlja stalno nevarnost požarov ali eksplozij. (Rok po zahtevani sanaciji je že potekel.)

Neizpremenjeno je stanje pri lakirnici in peskarnici kontejnerjev. Oboje bi moralo biti po inšpekcijski odločbi že sanirano.

Problem neposrednega odsesovanja od posameznih kadi v pocinkovalnici kontejnerjev ob generalnem remontu ni bil zadovoljivo rešen, zato sedanje stanje še nadalje povzroča slabe delovne razmere.

Slabo urejene in vzdrževane zunanje transportne površine v okolici kontejnerjev, predstavljajo dodatne nevarnosti pri transportiranju kontejnerjev s čelnimi vilicjarji.

Pri čistilni napravi v TOZD vzdrževanje je potrebno odpraviti še številne pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene pri internem pregledu s strani službe varstva pri delu.

V zadnjem času se vse bolj pojavlja problem ne-

ustreznega ogrevanja delovnih prostorov v kovinsko predelovalnem obratu, kjer je ob hudem mrazu ogroženo varno delo pri stiskalnicah. Podoben problem nastopa tudi v skladišču gotove posode, zavijalnici in v ostalih prostorih.

Poleg naštetih obstoja še vrsta drugih problemov, ki jih bo potrebno postopoma reševati in tako izboljšati delovne razmere pri izvajanju posameznih del.

Za nadaljnje izboljšanje stanja varstva pri delu bo v prihodnje potrebno posvetiti večjo pozornost boljši organizaciji dela z strani neposrednih vodij. Prav tako bo potrebno pri upoštevanju varnostnih ukrepov zagotoviti več discipline, proti kršiteljem pa učinkoviteje ukrepati.

V letu 1980 je služba varstva pri delu zahtevala v ukrepih za preprečevanje nadaljnjih nesreč, uvedbo disciplinskih postopkov za 25 kršiteljev varnostnih ukrepov, vendar se odgovorne osebe v TOZD prijavile le 10 oseb. Iz navedenega sledi, da odgovorne osebe problemu preprečevanja nesreč niso posvečale potrebne pozornosti in so odločitve službe varstva pri delu v glavnem ignorirale.

Poseben problem so v letu 1980 predstavljali različni pretepi oziroma medsebojni obračuni med delavci na delu. Kot kaže so »tovrstne aktivnosti« v delovni organizaciji v porastu. Vzroke za takšno stanje je potrebno iskati v tem, da odgovorni nastale stroške v večini primerov v celoti ne zaračunavajo pobudnikom teh akcij. Med stroške, ki v zvezi z navedenim nastajajo, je potrebno šteti zlasti: bolniški stalež, stroški zdravljenja, prevozi v bolnišnico, izpad delavcev z dela in podobno. V času stabilizacijskih ukrepov bi bilo potrebno zajeziti odliv tudi teh sredstev.

Služba varstva pri delu je v preteklem letu organizirala periodične zdravniške preglede za delavce na nevarnih in zdravju škodljivih delih.

Skupno je bilo na periodičnem pregledu 410 oseb in sicer iz TOZD posoda 103 osebe, iz TOZD kontejner 26 oseb, iz TOZD frite 34 oseb, iz TOZD radiatorji 19 oseb, iz TOZD kotli 62 oseb, iz TOZD vzdrževanje 69 oseb, iz TOZD orodjarna 1 oseba, iz TOZD odpreski 82 oseb in iz DSSS — službe nabave 14 oseb.

Ker je pretežno število rezultatov o pregledih prispe-

lo šele ob koncu leta, bo podrobna analiza o ugotovitvah izdelana v letu 1981. S periodičnimi zdravniškimi pregledi bo služba varstva pri delu nadaljevala v letu 1981.

Tako kot v vseh prejšnjih letih, je služba varstva pri delu tudi v letu 1980 redno izvajala vse oblike varnostne vzgoje in preverjanja znanja iz varstva pri delu. Iz splošnega dela je opravljalo preizkus znanja 481 oseb, iz specialnega dela pa (po posameznih strokah) 295 oseb.

Preizkus znanja za vodilni, vodstveni in tehnični kader je opravljalo skupno 117 oseb.

Za vse oblike varnostnega izobraževanja je služba varstva pri delu redno pripravljala ustrezen material (navodila, skripta, testni material, potrdila itd.).

Kljub jasnim zakonskim obveznostim in zahtevam inšpekcije dela, pa so se posamezniki tudi v preteklosti izmikali preizkusom znanja. Proti tem osebom bo v bodoče potrebno ostreje ukrepati. Opozoriti je namreč potrebno, da je povsem nevzdržno, da v naši delovni organizaciji lahko vodijo, nadzirajo in načrtujejo delo neposrednim delavcem osebe, ki ne poznajo varnostnih ukrepov ter varstva pri delu.

Redno izvajanje tehničnih pregledov delovnih priprav in naprav ter transportnih sredstev je bila v letu 1980 stalna naloga službe varstva pri delu. Večji problemi so nastopali pri odpravi posameznih pomanjkljivosti.

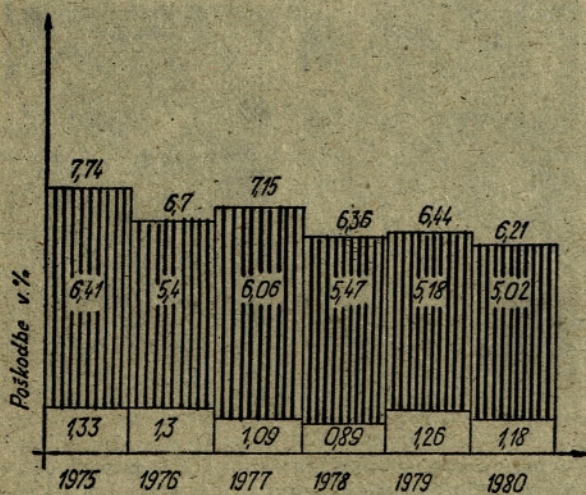
Za zagotovitev varnega dela bo v bodoče ugotovljene pomanjkljivosti potrebno čim hitreje odpravljati.

Pri posameznih pregledih delovnih sredstev (še posebej pri transportnih sredstvih) se je ugotavljalo izredno veliko pomanjkljivosti oziroma napak, do katerih je prihajalo zaradi nestrokovnega in malomarnega odnosa upravljačev teh naprav do zaupanih delovnih sredstev.

V nekaterih primerih je prišlo celo do namernih poškodb delovnih priprav. Nekatere sumljive primere je služba varstva pri delu posredovala ustreznim organom. Da se doseže boljši odnos do družbenih sredstev bo potrebno spremeniti čut odgovornosti še posebno pri neposrednih vodstvenih delavcih.

Zakonske zahteve po izdelavi pismenih dogovorov pri izvajanju del na skupnih de-

Grafični prikaz poškodb na delu in na poti od skupnega št. zaposlenih v DO EMO

▨ % poškodb na delu od št. zaposlenih
 □ % poškodb izven dela

loviščih (17. čl. ZVD) so se v celoti izvajale, saj je bilo v SVD izdelanih preko 26 pismenih dogovorov, prav tako pa so se izvajale kontrole upoštevanja varnostnih ukrepov na teh skupnih deloviščih.

Služba varstva pri delu je v preteklem letu redno prijavljala delovišča naših izvajalcev del (iz TOZD kotli) v tujih delovnih organizacijah ustreznim inšpekcijskim organom.

Pri vseh zahtevnejših delih pa so bili izdelani tudi ustrezni programi varnostnih ukrepov.

Na področju samoupravnih aktov s področja varstva pri delu so bili v letu 1980 vsklajeni razdelilniki za osebna varovalna sredstva s katalogom del za posamezne TOZD. Prav tako pa so bili izdelani osnutki Pravilnikov v varnostnih ukrepih in normativih za nekatere TOZD.

Nadaljna dela pri pripravi navedenih internih aktov pa bodo izvedena v letu 1981.

Med ostale pomembne naloge, katere je služba varstva pri delu v preteklem letu opravljala, je potrebno šteti še zlasti:

— Izdelava in dopolnjevanje navodil za varno delo za delovne priprave in posamezna dela.

— Pomoč pri izvajanju ekoloških meritev. Pri tem velja pripomniti, da bi delavci SVD lahko marsikatero meritve izvajali sami, če bi razpolagali z ustreznimi instrumenti. Slednji se sicer redno vsako leto planirajo, vendar doslej v ta namen še ni bilo potrebnih finančnih sredstev.

— Sodelovanje službe varstva pri delu z nadzornimi organi je bilo v preteklem letu v glavnem zadovoljivo. Pri tem gre za organe in-

špekcije dela in Upravo javne varnosti.

S prvimi je služba varstva pri delu sodelovala pri vseh rednih pregledih posameznih TOZD. Po postavljenih rekih v inšpekcijskih odločbah in zapisnikih je služba varstva pri delu na republiški inšpektorat redno in pravočasno pošljala odgovore. Kot že uvodoma navedeno nekatere zadeve niso bile v celoti realizirane.

Skupno z inšpekcijskimi in organi javne varnosti so bile raziskane nekatere delovne nesreče, prav tako pa so bili izvedeni ustrezni ukrepi.

— Skladno z odlokom občinske skupščine in po zahtevah sanitarnih predpisov so bile izvedene redne deratizacije, dezinfekcije in dezinfekcije delovnih prostorov ter garderobnih omar.

— Periodični pregledi delovnih priprav in naprav (po Pravilniku o periodičnih preizkavah ekoloških razmer na delovnih mestih in delovnih prostorih ter o pregledih in preizkusih delovnih priprav in naprav Ur. list SRS, št. 16/75), so potekali v glavnem skladno z dogovori med službo varstva pri delu in referentom v TOZD vzdrževanje.

S tovrstnimi pregledi bo potrebno nadaljevati tudi v letu 1981. Za opravljene preglede so bile v glavnem že pridobljene javne listine.

Služba varstva pri delu je redno izvajala in strokovno vodila preglede novih delovnih priprav in orodij ter v zvezi z ugotovitvami izdajala ustrezna poročila in obratovna dovoljenja.

Poleg občasnih in izrednih drugih nalog pa so se opravljale vse druge naloge po Programu izvajanja delovnih nalog za leto 1980.

Tabela prikazuje nesreče pri delu po vzrokih v primerjavi z letom 1979. V tabelo so zajete nesreče v vseh TOZD in DSSS.

Sifra	Vzroki nesreč pri delu	Število primerov	
		1979	1980
21	Poškodbe izven dela	45	42
101	Stroji in naprave z napako	3	2
102	Motnje v normalnem tehničnem postopku	3	—
103	Ročno orodje in orodje na meh. pogon	2	—
104	Električne naprave	—	—
105	Neppravilno urejeni delovni prostori	1	3
106	Neppravilna in nezadostna razsvetljava	—	1
107	Natpana delovišča	4	7
108	Transportne poti	11	11
109	Pomanjkanje varnostnih naprav	1	1
110	Slaba osebna zaščita	7	5
111	Višja sila (elementarne sile)	—	—
112	Ni faktorja v delovnem okolju	10	2
113	Nesmotrn in nevaren način dela	128	134
114	Slaba organizacija dela	8	4
115	Pomanjkanje splošne kontrole	2	—
116	Pomanjkanje ustrezne poklicne šolske izobrazbe	5	—
117	Pomanjkanje poklicnih izkušenj	3	3
118	Kršitev varnostnih predpisov	7	3
119	Psihične lastnosti in pomanjkljivosti	2	—
120	Zdravstvene motnje delavcev	—	—
118—191	Kršitev varnostnih predpisov — meddisciplina	—	5
120	Akutne in kronične bolezni	—	1
118—189	Kršitev varnostnih predpisov — naglica pri delu	—	2
SKUPAJ		248	226

NESREČE V TOZD PO MESECIH

TOZD	Januar		Februar		Marec		April		Maj		Junij		Julij		Avgust		Sept.		Okt.		Nov.		Dec.		Skupaj	
	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80	79	80
Posoda	8	7	3	7	3	9	9	4	5	5	8	6	10	7	15	9	10	9	8	6	5	13	11	6	95	88
Frite	—	1	—	—	1	—	1	1	1	—	—	1	—	2	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	4	7
Kontejner	2	1	—	2	—	6	5	2	5	1	7	1	3	—	3	5	—	2	1	—	5	3	2	2	33	25
Orodjarna	1	—	1	—	2	—	1	—	1	—	2	3	1	2	—	1	1	2	—	—	1	—	1	1	12	9
Radiatorji	2	3	4	1	2	—	—	1	—	4	1	2	1	1	3	2	2	4	—	1	3	1	—	2	18	22
Kotli	2	1	2	—	1	2	1	—	—	4	4	3	2	—	1	1	5	4	1	—	3	2	2	—	24	17
Vzdrževanje	—	4	—	1	—	2	2	—	—	1	1	—	3	—	1	1	2	—	—	1	1	—	2	4	12	14
TOBI	2	5	1	1	1	1	1	2	3	4	2	—	1	2	2	2	2	—	1	3	1	3	1	—	18	23
ERC	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Odpreski	3	—	2	1	1	2	—	2	1	—	—	1	1	—	2	1	—	2	2	1	—	1	1	1	13	12
DSSS	2	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3	2	1	1	1	—	—	2	1	—	10	8
Skupaj	22	23	14	14	12	22	20	12	17	20	25	17	22	15	31	24	23	25	14	13	19	25	21	16	240	226

Tabela prikazuje stanje nesreč ločeno po TOZD in mesecih v letu 1980 v primerjavi z letom 1979.

EMIL GREGORIČ

Maraton tako in drugače

(nadaljevanje)

Sprememba je bila neverjetna. Smuči so mi »prijele«, o krizi ni bilo nobene sledi več, skratka tekel sem, kot da bi šele začel. Sedaj je šele prišla do izraza tehnika teka. Tekel sem v osnovnem tekaškem koraku, ki sem ga dopolnjeval z eno-korakom. Bil sem kot preroben.

Tekmovalce, ki so me prej prehitevali, sem z lahkoto dohitel in jih tudi prehitel. Fanta v kavbojkah, s katerim sva se lovila do kontrole, sem prehitel brez najmanjšega dodatnega napora. Užitek teka, ki sem jih doživljal v teh trenutkih, skoraj ni mogoče opisati. K temu je pripomoglo tudi lepo sončno vreme, ki je napravilo visoko planoto še bolj očarljivo. Nekako pri 29 km se mi je porodila ideja o sestavi tega članka. V mislih sem med tekom začel urejevati dogodke na progi in sestavljal obliko sestavka.

30 km — tečem že 3 ure in 16 minut, zaostanek 12 minut za planiranim časom 10 km na uro. Ves ta za-

ostanek sem prislužil v prvi polovici teka, ko sem imel težave. Kljub temu, da sem vedel, da planiranega časa ne bom dosegel, sem bil zadovoljen, ker sem zadnjih 5 km pretekel v 25 minutah. Kar pomeni, da sem tekel hitreje kot prej. 34 km — zopet okrepevalnica — tista, pri kateri sem pred eno uro mazal smuči in nabiral moči za nadaljnji tek. Sedaj postanek ni bil potreben, kljub temu sem vzel nekaj sladkorjev in jih med tekom pojedel.

37 km — zadnja okrepevalnica, domačinka je ponujala potico, nasmehnil sem se in jo vljudno odklonil, popil sem pa čaj, ter vzel limono in vitergin ter hitel naprej. Tekel

sem s hitrostjo približno 10 km na uro, kar je bilo v teh razmerah zame zadovoljivo. Po približno 4 urah teka že čutim, kako pojemajo moči, zopet se pojavi manjša kriza, ki je posledica izčrpanosti.

39 km — zadnja kontrola in smerokaz cilj 3 km. Tempo teka mi je upadel. Čutim tudi bolečine v kolkih, v predelu križa in v ramenskem obroču. Vem, da je to posledica vsiljenih gibov, ki se precej razlikujejo od normalnih. Utrujenost je vse hujša, noge me ne ubogajo več, roke le s težavo sledijo ritmu gibov. V mislih pa vidim le cilj in koliko še moram preteči do konca. Sotekmovalcev sploh ne vidim, za skupino, ki sem jo dohitel,

nežem, da bi videli kako sem »crknjen«. Čas 4 ure 38 minut in nekaj sekund je in ni pomemben. Za cilj sem si zastavil 4 ure in 20 minut, tega sicer nisem dosegel, dosegel sem pa osnovni cilj, pretekel sem celo progo in prispel na cilj. Muzika na prireditvenem prostoru ter gneča in hrup sta mi še povečevala zadovoljstvo ob doseženem uspehu, vendar sem se raje hitro podal proti avtu, da čim prej slečem prepoteno oblečilo. Pri avtu so me že čakali nasmejani obrazi Brede in tovarišev, ki so tekli na 15 km. Še fotografski posnetek in že smo si pripovedovali doživljaje s proge.

Če zaključim: kljub nezadostni fizični pripravljenosti in ob slabo namazanih smučeh, sem na progi izredno užival. Doživljaji, ki sem jih doživel, bodo ostali v prijetnem spominu. Podobnih množičnih tekov — maratonov se bom še udeleževal in to iz dveh razlogov: zaradi tega, ker s tem krepim svojo psihofizično moč in ker v smučarskem teku neizmerno uživam.

E. G.

Šmartinsko jezero

V letih, odkar je nekaj manjših potočkov napolnilo razsežno dolino severno od našega mesta, ter tako ustvarilo Šmartinsko jezero, skoraj ni Celjana, ki ga vsaj enkrat ni obiskal. Mnogo pa je občanov, ki so si jezero zbrali za kraj, kjer ob aktivni rekreaciji preživijo precejšen del prostega časa. Ob jezeru in okolici lahko vsakodnevno srečamo ribiče, atlete, gobarje, kajakaše, jadralce kot tudi nedeljske izletnike. Vsak od njih je tu našel nekaj za spopritev, oziroma za urjenje telesnih in duševnih sposobnosti.

Kljub temu pa lahko rečemo, da možnosti rekreiranja, ki jih jezero z okolico daje, vse premalo in v premajhnem številu izkoriščamo. Razlogov je več. Naravne lepote, ki jih imamo tako rečeno pred nosom, čestokrat ne znamo oceniti. Pred kratkim je v razgovoru s celjskimi ribiči novinar Radia Celje povedal zanimivo zgodbo o nekem finskem novinarju. Le-ta je ob obisku Šmartinskega jezera povedal, da je njegova domovina znana kot dežela tisočih jezer, da pa nobeno ni tako lepo kakor naše. Vsak komentar je odveč.

Drug razlog je neobveščendost oziroma nepoznavanje vseh možnosti, ki jih nudi jezero z okolico. Ta-

koj je treba povedati, da so v tem pogledu še največ storili celjski ribiči. Osnova je zadostno število in pa raznovrstnost ribjega življa. Ribiška družina vsako leto vloži več tisoč kilogramov rib (lansko leto 7.000 kg krapov), katere vzgoji v lastnih gojitvenih ribnikih na Blagovni. Če upoštevamo še naravni prirastek in dejstvo da so prve vložene ribe dosegle trofejne vrednosti (po dolžini in teži), potem je razumljivo, da je jezero postalo znano tudi izven naših meja. Ribiška družina pa je omogočila rekreacijsko ukvarjanje z ribolovom tudi širšemu krogu delovnih ljudi, ne samo svojim članom. Na več mestih ko so:

Bife Jamnišek Irena, Šmartnja, Bife Grad Zinka, Runtole 3, Domačija Žlavs, Loče 3, domačija Arčan, Brezova 32, ribiška koča na polotoku Brezova, Izletnik Celje, turistična pisarna, Avtobusna postaja Celje, Čolnarna Nivo, bližje pregrade — lahko kupimo dnevne ribolovne dovolilnice, in sicer za roparske ali pa bele ribe. Vsa navodila in pravila so napisana na dovolilnici.

In katere ribe plavajo v jezeru? Med roparicami najdemo some, ščuke, smučke in postrvi, med belimi ribami pa predvsem krape,

linje, ploščice, amurje, klinke, podusti in ribji drobiž.

V nadaljevanju moramo omeniti celjski NIVO, ki je ob pregradi postavil čolnarno in objekte za občasne prireditve. V čolnarni si lahko za določen čas sposodimo čoln (4 osebe) in si z veslanjem ogledamo jezero iz drugega zornega kota. Okrepčamo se lahko pa v bifeju Grad do kate-rega pridemo prek Prekorij.

Okolica jezera je bogata na flori in fauni. V gozdovih često naletimo na srne, zajce, fazane in veverice, ob jezeru pa je dosti rač in ptic pevk. Gobarji lahko že februarja, ob mili zimi, nabirajo podmahovke (marčevke), kasneje pa je dosti tudi borovnic. Gozdne poti so izredno primerne za rekreacijski tek, saj jih za trening uporabljajo tudi atleti celjskega Kladi-varja.

Našteti pa je treba še nekaj razlogov ki zmanjšujejo obisk jezera. Predvsem mislimo na slabe, makadamske, dostopne ceste, premajhno število turistično-gostinskih objektov, niso dane možnosti kampiranja (mimogrede, »divje« kampiranje je prepovedano) in neorganizirano nastopanje turističnih in drugih zainteresiranih organizacij.

JEV

PRVI POZDRAV IZ KATMANDUJA

Iz Katmanduja v Nepalju se nam je s kartico z veliko pozdravi in željami ter uspeha pri našem delu oglasil sodelavec FRANČEK KNEZ — član jugoslovanske alpinistične odprave na LHOTSE.

OBVESTILO

Vse delavce zaposlene v DO EMO Celje obveščamo, da so kolesa in motorna kolesa od 20. 2. 1981 zavarovana pri zavarovalni skupnosti TRIGLAV Celje.

Kolesa in motorna kolesa so zavarovana do višine 10.000,00 din, v primeru, da so bila v času kraje priklenjena na stojalo v kolesarnici.

Delavec, kateremu je bilo v kolesarnici DO EMO ukradeno kolo, mora zahtevati povračilo škode v pravni službi delovne organizacije.

Ob prijavi kraje mora delavec predložiti naslednjo dokumentacijo:

1. zapisnik o kraji, ki ga opravi Varnostna služba,
2. zapisnik o kraji, ki ga opravi Postaja ljudske milice Celje.

Pravna služba

SPOROČILA, ZAHVALE NAŠIH SODELAVCEV

Ob mojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz tozd POSODA — obrat emajlirnice za darilo, ki mi bo drag spomin na prebite dneve v njihovi delovni sredini, obnem pa jim želim še mnogo uspehov pri delu in osebne sreče v življenju.

Marija ŽOLEK

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz oddelka montaža zavijalnice — tozd Posoda, prisrčna hvala ob odhodu v pokoj za lepo darilo, ki mi bo drag spomin na nje.

Želim jim še veliko delovnih uspehov pri nadaljnjem delu.

Marija AMAN

Za izkazano pozornost ob moji bolezni, za obisk, ter denarno pomoč, se iskreno zahvaljujem sodelavcem tozd Vzdrževanje.

Stane KOKOL

Vsem sodelavcem Kleparskega oddelka — vodstvu obrata predelave kovin ter sindikalni organizaciji II. se iskreno zahvaljujem ob odhodu v pokoj za darilo, ki mi bo drag spomin.

Vsem sodelavcem in sodelavkam pa želim za naprej vedrega razpoloženja, obilo delovnih uspehov, ter medsebojnega razumevanja.

Rozika MISLOVIC

Ob odhodu v pokoj se za izkazano pozornost najtopleje zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz tozda Vzdrževanje — strojni obrat, DSSS — sektorju za kadrovske in samoupravne odnose ter aktivu ZB in DLT. Se posebej hvala vsem za dragocena in lepa darila, ki me bodo vedno spominjala nanje.

Ob nadaljnjem delu pa vsem želim veliko delovnih uspehov in osebne sreče.

Andrej PODJAVORSEK

Rešite jo, saj ni težka-2

VODORAVNO: 1. slovensko ime za sedmi mesec, 10. angleška dolžinska mera, 11. tretje slovensko mesto, 12. italijanski pesnik (Božanska komedija), 14. skandinavski naziv za smuči, 15. reka v AP Vojvodini, 16. ime filmske igralke Gardner, 19. kratica za gospodarsko razstavišče, 21. krinka, prismoda, 23. znak za lahko kovino, 24. gorovje v Afriki, 26. reka v Sibiriji, 30. reka v

AP Kosovo, 32. reka, ki teče skozi Kranj, 35. znan ljubljanski lokal, 36. otočje v Tihem oceanu, 38. ženski glas, 40. kvartaški izraz, 41. mesto v Italiji.

NAVPIČNO: 1. otok ob zahodni Afriki, 2. luka v Izraelu, 3. del Maribora, 4. reka v Sibiriji, 5. kratišče za razvojni center, 6. domača žival, 7. sinjska viteška igra, 8. obdelan kos zemlje, 9. začetnici priim-

ka in imena upokojenega sekretarja samoupravnih organov EMO, 13. razprava, 16. rimski bog ljubezni, 18. tropska rastlina podobna agavi, 20. avtomobilska oznaka Reke, 22. želatina iz alg, 25. zgornje okončine, 27. vnetje bedrnega živca, 29. študent začetnik, 31. pločevina zavita v rolno, 33. vzklik pri bikoborbah, 34. oče, 37. veznik, 39. kazalni zaimek.

—Slavi—

1	2	3	4		5	6	7	8	9
40				41					
42				43		44			
		45			46		47		48
49	20		21			22		23	
24		25		26			27		28
		28	29		30			31	
32	33			34		35			
36					37		38		39
40			41			42			

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE ŠT. 1

VODORAVNO: 1. februar, 8. rok, 9. MLO, 10. Al, 11. R, 12. Ig, 13. mir, — 1, 14. Ce — g, 15. Ra — e, 16. moka, 18. Igla, 19. B, 20. sr — e, 21. RI, 22. I, 23. sto — z, 24. LO — O, 26. ag, 27. Ant, 29. Ive, 30. kinavec.

NAVPIČNO: 1. France, 2. Eol, 3. BK, 4. R, 5. um, 6. ali, 7. Rogla, 11. Rigoletto, 13. M, 15. Ra, 16. MG, 17. KA, 18. Ir, 19. bizzec, 20. silak, 21. R, 23. S, 25. oni, 26. Ave, 28. TM, 29. IV.

ZAHVALA

Dne 11. 3. 1981 smo na mestnem pokopališču pokopali v grobnico borcev NOV drago mamico SMID MILADO.

Vsem prijateljem in znancem, povskemu zboru DPD — Svoboda, godbi na pihala, ki so jo spremili na zadnji poti iskrena hvala.

Sodelavcem in vodstvu TOZD — Vzdrževanje za darovano cvetje in tolažilne besede posebno hvala.

OOS — TOZD — Vzdrževanje hvala za njeno človeško gesto.

Žaljuči varovanci
Jože, Emil in Gusti Oštir

ZAHVALA

Ob bridki izgubi drage mame, se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz tovarne in prodajalne, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala za izrečeno sožalje, cvetje in pomoč.

Žaljuča hčerka
Pilko Jelena
z družino

Emajlirac

Časopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO Celje in ga prejemajo vsi člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor.

Glavni in odgovorni urednik: Viki Klenovšek. Tehnična oprema: Jože Kuzma. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišei AERO Celje.

**Dopisujte
v naše
glasilo**

Naš humor

Sprehajalec vpraša drugega sprehajalca:

- »Kaj pa išče tista uboga ženička tako obupano?«
 »Bankovec za 1000 din.«
 »Kako pa veste tako natančno?«
 »Jaz sem ga našel.«

— 0 —

Butalca se sprehajata ob morju, ko vzklikne eden:

- »Poglej, mntev galeb!«
 Drugi pogleda pod nebo in vpraša:
 »Kje pa?«

— 0 —

Miličnik ustavi motorista:

»Hej tovariš, pravkar ste izgubili ženo, ki je sedela za vami!«

»Uh, ali me je treba zaradi tega tako prestrašiti? Mislil sem že, da sem prehitro vozil!«

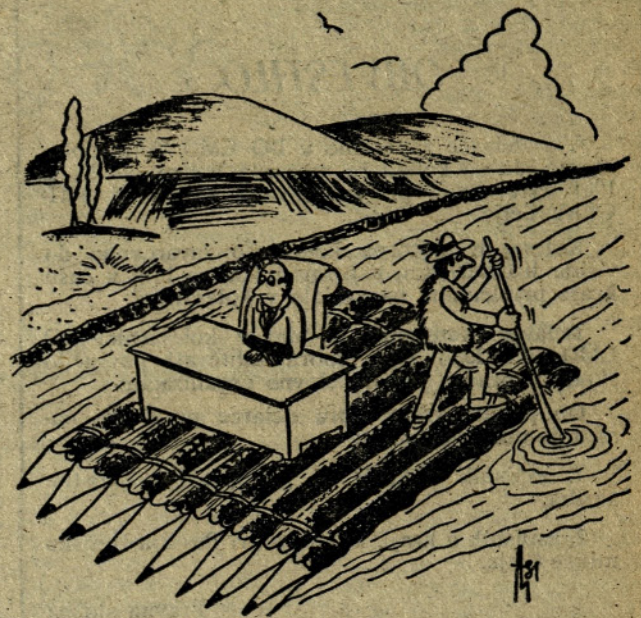
V družino našega sodelavca pride dopoldan inkasant pobirat vodarino. Doma pa je samo stara mama, ki je prišla na obisk iz Zg. Savinjske doline.

»Kaj tudi za vodo pobirate denar, saj nam jo vendar daje bog zaštonj.«
 »Že, že, vodo že daje zaštonj, toda na cevi je pa čisto pozabil, zaradi tega pa za te sedaj jaz pobiram.«

»Tovariš zdravnik, pomislite, v spanju govorim!«
 »Ja, pa kaj to moti vašo ženo?«
 »Ne, ne, saj nisem poročen.«
 »No, zakaj pa ste potem zaskrbljeni?«
 »Kolegi v pisarni se mi smejiyo.«

Kakšna je razlika med ženo in telefonom?

V telefon vržeš 10 dinarjev in govoriš tri minute. Ženi daš celo plačo in moraš biti ves mesec tiho.

BEZ REČI - BEZ ZBOPOBN - BREZ BESED - PA FZALĚ

/M. ALAŠEVIČ

Modre in manj modre

Razum služi vsemu in ne vodi nikamor.

Višek sreče je, če je človek pripravljen biti tisto, kar je.

Napake drugih nas vselej navdajajo z veseljem.

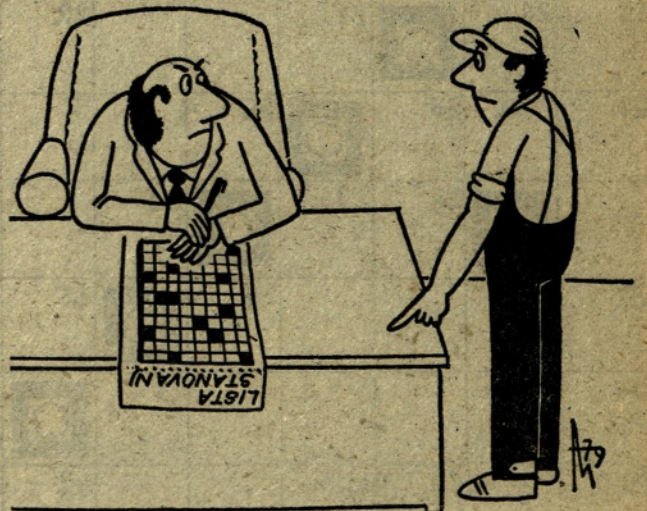
Možje kujejo zakone, žene običaje.

Pamet, ki bi jo radi imeli, kviri tisto, ki jo imate.

Idealist je oseba, ki pomaga drugim, da napredujejo.

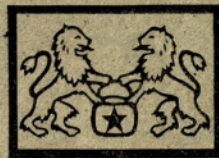
Spomin na trpljenje podvojuje srečo.

Bolezen pridirja na konju in odide peš.

- MOJA PROŠNJA JE POD ŠTEVILKO 11,26 " (M. ALAŠEVIČ)

Pravilnik o razčlenitvi meril in načinu oblikovanja cen za izdelke in storitve

Objavljamo osnutek Pravilnika o razčlenitvi meril in načinu oblikovanja cen za izdelke in storitve, ki ga je pripravila delovna skupina Sektorja za ekonomiko in organizacijo poslovanja, sektorja za kadrovske in samoupravne odnose in služba marketing.

Omenjeni pravilnik je bil že oblikovan na kolegiju direktorjev TOZD in kolegiju DSSS, in ga posredujemo delavskim svetom TOZD v obravnavo in sprejem po predhodnih razpravah na samoupravnih delovnih skupinah.

Pravilnik je izdelan na osnovi Zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen (Uradni list SFRJ 1/80 in 38/80), po katerem delavci TOZD samostojno oblikujejo cene za svoje proizvode in storitve na enotnem jugoslovanskem trgu na podlagi delovanja tržnih zakonitosti, upoštevajoč odnose medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti, na osnovi meril določenih v zakonu in ostalih pogojih pridobivanja dohodka.

S tem Pravilnikom predvsem reguliramo merila za oblikovanje cen izdelkov in storitev, ki so:

- razmerja med ponudbo in povpraševanjem na domačem trgu;
- vpliv svetovnih cen na ravni in razmerja v cenah na domačem trgu;

— gibanje povprečne produktivnosti dela in smotrno izkoriščanje sredstev za proizvodnjo;

— delitev celotnega dohodka družbe med dejavnosti v sorazmerju z njihovo produktivnostjo dela.

Pravilnik ureja tudi splošna načela in način oblikovanja cen izdelkov in storitev, področje servisa, pogoje za prodajo in seveda organe pooblašcene za oblikovanje cen.

Upoštevajoč gornji Pravilnik, ki v načelu določa sistem oblikovanja cen, bodo v vsaki spremembi in novi ceni izdelkov in storitev v večini primerov odločali DS TOZD po predhodni obravnavi na samoupravnih delovnih skupinah. Predloge za spremembo cen pa bodo pripravljale strokovne službe v TOZD in DSSS.

Ker se z novim Zakonom o cenah podružblja tudi področje cen, to pomeni, da se bodo cene oblikovale predvsem znotraj združenega dela z dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem, le izjemoma pa se bodo uporabljali administrativni ukrepi državne regulative.

Vodja marketing službe

Jože Turnšek

Faint, illegible text or markings in the top right area.

Faint, illegible text or markings in the middle section of the page.

Faint, illegible text or markings near the bottom of the page.

Na temelju 62 člana Zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ 53/76), 3 alinee, 48. člana Zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen (Uradni list SFRJ 1/80 in 38/80) in ..... člana Statuta temeljne organizacije združene

negu dela .....
je delavski svet temeljne organizacije
združenega dela .....
na svoji seji dne ..... sprejel naslednji

pravilnik

O RAZČLENITVI MERIL IN NAČINU OBLIKOVANJA CEN ZA IZDELKE IN STORITVE

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Upoštevaajoč osnovna načela in merila za oblikovanje cen ter da zagotovijo stalen in enoten postopek določanja cen in ostalih pogojev v skladu z dolgoročnimi družbenimi interesi in interesi organizacije združenega dela, sprejemajo delavci TOZD (v nadaljnjem besedilu — TOZD) pravilnik o razčlenitvi meril in načinu oblikovanja cen za izdelke in storitve.

2. člen

S tem pravilnikom se določajo:

— merila za oblikovanje cen izdelkov in storitev;

— splošna načela in način oblikovanja cen izdelkov in storitev;

— osnove za določanje internih cen v poslovanju s temeljnimi organizacijami združenega dela v sestavi DO;

— način oblikovanja cen za prodajo dodatne opreme, materiala, rezervnih delov iz domačih in tujih virov;

— način oblikovanja cen servisnim storitvam, industrijskih prodajaln in ostalo;

— pogoj za prodajo izdelkov in storitev;

— organi, pooblašteni za oblikovanje cen.

Delavci v TOZD oblikujejo v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti samostojno cene za svoje proizvode in storitve na enotnem jugoslovanskem trgu na podlagi delovanja tržnih zakonitosti, izhajajoč pri tem iz meril, določenih v zakonu odnosno v tem pravilniku v skladu s pogoji za pridobivanje dohodka, določenih s samoupravnim sporazumom, družbenim dogovorom in zakonom.

3. člen

Politika cen je sestavni del poslovne politike organizacije združenega dela. Cene izdelkov in storitev se oblikujejo v skladu s splošno politiko cen, zakonskimi predpisi, merili za oblikovanje cen, stroški proizvodnje, tržnimi pogoji in v skladu z dolgoročnimi cilji TOZD opredeljenimi v dolgoročnih, srednjeročnih in kratkoročnih planih.

4. člen

TOZD se lahko dogovarja tudi z drugimi TOZD z ustreznimi samoupravnimi sporazumi o cenah izdelkov in storitev, o merilih za oblikovanje cen in ostalih pogojih, vendar pod pogojem, da se dogovarjanje ne izvaja s ciljem doseči monopol položaj na tržišču, ki ni v skladu z veljavnimi predpisi.

5. člen

Cene za izdelke in storitve so:

a) cene za izdelke in storitve, katerih ceniki se obvezno pošiljajo pristojnim organom v overitev;

b) cene za izdelke in storitve, katerih obvestila o cenah se morajo pošiljati pristojnim organom zaradi spremljanja;

c) cene, ki se prosto oblikujejo po pogojih trga upoštevaajoč pozitivne predpise in ta pravilnik.

Z ozirom na pariteto so cene proizvajalčeve, grosistične in maloprodajne. TOZD oblikujejo cene bodisi samostojno, s samoupravnimi sporazumi ali družbenimi dogovori.

2. MERILA ZA OBLIKOVANJE CEN

6. člen

Pri planiranju, določanju pogojev za pridobivanje in delitev dohodka ter ukrepih ekonomske politike na področju trga in cen je nujno upoštevati blagovno denarne odnose, gibanje celotne družbene reprodukcije, družbenoekonomske funkcije cen, ekonomske zakonitosti v socialističnem samoupravnem sistemu. Udeleženci pri oblikovanju cen in družbeni kontroli cen naj poleg gornjega izhajajo tudi iz meril po zakonu odnosno po tem pravilniku.

2.0. Razmerje med ponudbo in povpraševanjem na domačem trgu

7. člen

Pri uporabi tega merila TOZD upoštevajo svoje plane, ki morajo biti izdelani na osnovi kapacitet, norma ur za enoto proizvoda in fonda delovnega časa zaposlenih proizvodnih delavcev, materialne in denarne bilance, samoupravne sporazume in družbene dogovore o medsebojnih pravicah in dolžnostih pri uresničevanju plana s ciljem vzpostavitve stabilnih razmerij med ponudbo in povpraševanjem na jugoslovanskem trgu.

8. člen

Pod materialne bilanco na strani ponudbe vključujemo podatke o proizvodnji, uvozu, zalogah, število OZD istovrstnih ali sorodnih proizvodov — grupacije, obstoječe zmogljivosti in zmogljivosti v izgradnji ter njihova izkoriščenost, stanje zalog surovin in repromateriala.

9. člen

V kolikor uporabljamo pri ponudbi planske podatke, potem le-te korigiramo s faktorjem objektivne možnosti, ki ga dobimo.

$$F = \frac{\text{izvršena proizvodnja v zadnjih 3 letih}}{\text{planirana proizvodnja v zadnjih 3 letih}}$$

Dejansko bilanco ponudbe predstavlja za naslednje leto plan proizvodnje korigiran za gornji faktor.

10. člen

Pod materialno bilanco na strani povpraševanja vključujemo podatke o potrošnji, izvozu, zalogah, raziskava trga, o samoupravnih sporazumih o skupnih osnovah plana med proizvajalnimi in prometnimi TOZD. Bilanca povpraševanja se

izdela za isto časovno obdobje kot ponudba in sicer najmanj za 3 leta. Bilanca povpraševanja se izdelata za vsako leto posebej.

11. člen

Z dajanjem bilance povpraševanja in bilance ponudbe v medsebojno razmerje za najmanj zadnja 3 leta dobimo srednjeročni trend gibanja razmerja med ponudbo in povpraševanjem, ki nam služi kot korektivni faktor letnega razmerja in kot stalna korektura cen posameznih proizvodov in storitev ali skupin proizvodov ob priliki korekcije cen.

$$KF = \frac{\text{bilanca povpraševanja za zadnja 3 leta} \times 100}{\text{bilanca ponudbe za zadnja 3 leta}}$$

12. člen

Razmerje med ponudbo in povpraševanjem se izračuna najmanj enkrat letno bodisi ob koncu ali v začetku leta, po potrebi pa tudi med letom, in sicer tako, da se izračunano letno razmerje množi s povprečnim 3-letnim trendom razmerja KF. Tako dobljeno razmerje uporabljamo kot korektivni faktor obstoječih cen proizvodov in storitev ali cen po kalkulaciji.

13. člen

V kolikor je ponudba večja od povpraševanja se načeloma cena ne znižuje, ampak se poveča udeležba prometnih organizacij za kupoprodajo na zalogo in za ostale akcije za pospešitev prodaje. Kot dokumentacijska osnova za merilo ponudbe in povpraševanja se lahko koristijo podatki OZD, splošnih združenj in gospodarskih zbornic, organov statistike in plana, SDK in drugih bodisi količinskih ali vrednostnih.

2.1. Vpliv svetovnih cen na ravni in razmerja v cenah na domačem trgu, na odnose pri pridobivanju in delitvi dohodka ter na razvojno politiko družbe.

14. člen

Pri uporabi tega merila TOZD upoštevajo bodisi izvozne cene ali inodomesticne cene ustrezne države zaradi specifičnosti svojih proizvodnih programov.

V kolikor niso podani pogoji, so to merilo ne uporabljajo, seveda pa morajo pri vseh teh cenah biti izključeni negativni vplivi ekonomskopolitičnih monopolov.

15. člen

Pri proizvodnem programu odnosno izdelkih in storitvah, ki so predmet izvozne orientacije, bo TOZD uporabljala za korekcijo domačih cen izvozno ceno, kot

povprečno ceno realiziranega izvoza teh izdelkov in storitev v ustrezni državi, obračunano po vsakokratnem blagovnem tečaju din ustrezne države, in sicer za najmanj 2-letno obdobje (blagovni tečaj je devizni izkupiček fco jugo meja pomnožen z ustreznim nakupnim tečajem in izvozno stimulacijo). V kolikor je izvozna cena večja od domače, se ta takoj izenači, sicer se domača cena korigira z odstotkom gibanja trenda izvoznih cen.

16. člen

Pri ostalem proizvodnem programu odnosno izdelkih in storitvah bo TOZD uporabljala za korekcijo domačih cen inodomilno ceno (proizvajalčeva, kataloška, itd.) ustrezne države obračunano po srednjem tečaju din zadnje tečajne liste predhodnega meseca, ko prične postopek spremembe domače cene. Za preteklo obdobje uporabimo isto pravilo in isti mesec v tem obdobju kot v prvi alineji tega člena. Domača cena se korigira z odstotkom gibanja trenda inodomilnih cen za najmanj 2-letno obdobje.

2.2. Gibanje povprečne produktivnosti dela in smotrno izkoriščanje sredstev za proizvodnjo

17. člen

Produktivnost dela TOZD v odnosu na povprečno produktivnost dela skupine ali podskupine, v katero je TOZD razvrščena, je sestavljena iz dveh kazalcev:

$$p = \frac{p_1 + p_2}{2}$$

p = količnik produktivnosti dela TOZD v odnosu na povprečno produktivnost dela skupine ali podskupine

$$p_1 = \frac{\text{indeks rasti fizičnega obsega proizvodnje na delavca} \times 100}{\text{indeks rasti fizičnega obsega proizvodnje delavca skupine ali podskupine}}$$

Indeks rasti fizičnega obsega proizvodnje se izračuna tako, da se deli proizvodnja po količini enakega obdobja tekočega leta z enakim obdobjem preteklega leta (četrtletje ali leto) s številom delavcev. Podatki za skupino ali podskupino so podatki Zavoda za statistiko.

$$p_2 = \frac{\text{dohodek na delavca TOZD} \times 100}{\text{dohodek na delavca skupine ali podskupine}}$$

Dohodek na delavca TOZD se primerja s povprečno doseženim dohodkom na delavca skupine ali podskupine za tekoče obdobje (četrtletje ali leto) po podatkih Službe družbenega knjigovodstva.

18. člen

Smotrno koriščenje sredstev za proizvodnjo TOZD v odnosu na smotrno koriščenje sredstev za proizvodnjo skupine ali podskupine, v katero je TOZD razvrščena, se določa z dvema kazalcema:

$$r = \frac{r_1 + r_2}{2}$$

r = količnik smotrnega koriščenja sredstev za proizvodnjo

$$r_1 = \frac{\text{dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi TOZD} \times 100}{\text{dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi skupine ali podskupine}}$$

r₁ = dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi skupine ali podskupine

$$r_2 = \frac{\text{celotni prihodek v primerjavi s povprečno koriščenimi obratnimi sredstvi TOZD} \times 100}{\text{celotni prihodek v primerjavi s povprečno koriščenimi obratnimi sredstvi skupine ali podskupine}}$$

r₂ = celotni prihodek v primerjavi s povprečno koriščenimi obratnimi sredstvi skupine ali podskupine

Kazalca r₁ in r₂ se izračunata za tekoče obdobje (četrtletje ali leto) po podatkih Službe družbenega knjigovodstva.

19. člen

Produktivnost dela TOZD in uspešnost koriščenja in upravljanja s sredstvi proizvodnje se izračuna:

$$K = \frac{p + r}{2}$$

K = količnik produktivnosti dela in uspešnosti koriščenja in upravljanja s sredstvi proizvodnje TOZD v odnosu na skupino ali podskupino, v katero je TOZD razvrščena

2.3. Delitev celotnega dohodka družbe med dejavnosti v sorazmerju z njihovo produktivnostjo dela, uspešnostjo upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi ter celotno družbeno produktivnostjo dela ob prizadevanju, da se v mejah ekonomske smotrnosti in enakopravne delitve dohodka izenačijo pogoji gospodarjenja.

20. člen

Ugotavljanje delitve celotnega prihodka TOZD in skupine ali podskupine, v katero je TOZD razvrščena v sorazmerju z njihovo produktivnostjo dela in uspešnostjo koriščenja in upravljanja sredstev za proizvodnjo.

Delitev celotnega prihodka na porabljena sredstva in dohodek izkazuje kazalec:

$$e = \frac{\text{celotni prihodek v odnosu na porabljena sredstva skupine ali podskupine} \times 100}{\text{celotni prihodek v odnosu na porabljena sredstva TOZD}}$$

Za izračun se uporabijo podatki Službe družbenega knjigovodstva.

e = količnik stopnje dohodka v celotnem prihodku skupine ali podskupine v odnosu na stopnjo dohodka TOZD.

21. člen

Količnik upravičenosti za uskladitev prodajnih cen TOZD na osnovi ugotovitve delitve celotnega prihodka na dohodek in porabljena sredstva v sorazmerju z doseženo produktivnostjo dela in smotrnim izkoriščanjem ter upravljanjem sredstev za proizvodnjo dobimo tako, da kazalec »pr« pomnožimo s kazalcem »e«.

22. člen

Vpliv posameznih meril iz predhodnih členov na dejansko korekcijo prodajnih cen izdelkov in storitev ali kalkulativnih cen je naslednji:

- prvo merilo — poglavje 2.0 (20 %)
- drugo merilo — poglavje 2.1 (10 %)
- tretje merilo — poglavje 2.2 (20 %)
- četrto merilo — poglavje 2.3 (50 %)

Izračun indeksa dejanske korekcije cen izdelkov in storitev lahko dobimo tako, da indeks posameznega uporabljene merila množimo z gornjim indeksom — ponderjem in seštejemo dobljene zmnožke, upoštevajoč odstotni račun.

Podatke za prvo merilo pripravi marketing služba, za drugo služba zunanje trgovine, za tretje in četrto sektor za ekonomiko in organizacijo poslovanja.

2.4. Spodbujanje razvoja proizvodnih sil družbe

23. člen

Spodbujanje razvoja proizvodnje preko cene je možno, v kolikor se opredeli, da je razvoj te proizvodnje odnosno izdelkov in storitev bistvenega pomena za optimalen in stabilen razvoj opredeljen v dogovoru o osnovah družbenega plana Jugoslavije odnosno planov ostalih družbenopolitičnih skupnosti.

S samoupravnim sporazumom odnosno družbenim dogovorom udeležencev v oblikovanju cen se opredeli višina udeležbe v ceni za stimuliranje razvoja kot tudi dinamika in skupen čas izločanja in uporaba teh sredstev.

2.5. Vpliv cen na gibanje življenjskih stroškov

24. člen

Proizvodni programi odnosno izdelki in storitve TOZD imajo posreden ali neposreden vpliv glede cen na gibanje življenjskih stroškov, zato se bo to dejstvo upoštevalo pri korekciji cen z indeksom in metodologijo organov statistike.

3. PRODAJA DODATNE OPREME, MATERIALA IZ DOMAČIH IN TUJIH VIROV

25. člen

Po posebnem postopku se formirajo cene izdelkom — materialu, ki jih TOZD kupuje od tujih ali domačih dobaviteljev v svrhu kompletiranja lastnih finalnih izdelkov in proizvodnega programa. Postopek določi TOZD v skladu z zakonskimi predpisi o oblikovanju teh cen, kar velja tudi za prodajo materiala.

26. člen

Tako oblikovane cene dodatne opreme — materiala, ki jih TOZD dobavlja dobavitelj, vsebujejo poleg nabavne ali planske cene dodatno še:

— odvisne stroške (transport, zavarovanje, bančni stroški, carina, takse, uvozne davščine in eventualno drugi). Ta izračun opravi služba nabave ali uvoza;

— grosistično maržo ali delež prometne storitve, ki jo določi skupščina občine ali drugi organi, ki so zato pooblaščen v družbenopolitični skupnosti v načelu na nivoju marž enakih ali sorodnih proizvodov drugih OZD na področju iste občine.

4. PRODAJA IZDELKOV IN STORITEV — USLUGE KOT STRANSKA DEJAVNOST TOZD

27. člen

Kadar TOZD pristopi k proizvodnji in prodaji izdelkov in storitev — uslug kot stranske občasne dejavnosti, so za določanje prodajne cene po teh posebnih naročilih pristojni vodje poslovnice prodaje, pri čemer upoštevajo kalkulacije in stopnjo akumulacije po gospodarskem planu, sprejetim na DS TOZD.

5. NOVI PROIZVOD

28. člen

V skladu s 43. členom Zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen in spremljajočih predpisov je določeno, kateri proizvod se šteje kot nov proizvod, ki je rezultat domačega znanstveno-raziskovalnega in razvojnega dela. TOZD bo štela kot nov proizvod tudi razne druge tehnično-tehnološke izboljšave v skladu z veljavnimi predpisi.

Sektor za ekonomiko in organizacijo poslovanja v sodelovanju z razvojnimi in tehnološkimi službami v TOZD in DSSS hkrati s pripravo poskusne proizvodnje novega izdelka izdelata tudi predkalkulacijo stroškov tega izdelka, tehnični opis ter risbe in tehnično primerjavo lastnosti s sorodnimi proizvodi drugih proizvajalcev vsaj 3 mesece pred pričetkom redne proizvodnje v svrhu čakalnih rokov bodisi 30 ali 60 dni.

Cene za nov proizvod TOZD oblikujejo po kalkulaciji, v kateri obvezno upošteva stroške razvoja bodisi individualno ali v skladu z internim samoupravnim aktom s področja razvojne dejavnosti in gospodarskim planom.

6. REZERVNI DELI IN SERVISNE STORITVE

29. člen

Cene rezervnim delom se oblikujejo po posebnem postopku, in sicer se na nabavno ali interno plansko ceno doda 50 % pribitka iz domačih virov in 80 % iz uvoza, ki je namenjen prvenstveno za pokrivanje stroškov servisiranja v času garancije upoštevajoč pri tem veljavne predpise. To velja za vse rezervne dele bodisi kot lašni sestavni deli, polizdelki, kjer se upošteva kalkulacija, kot tudi od domačih ali tujih dobaviteljev.

30. člen

Cene servisnim storitvam se oblikujejo po kalkulaciji na servisno uro, upoštevajoč kvalifikacijo, gospodarski plan posamezne TOZD. Poleg tega se koristnikom servisnih uslug zaračunavajo kilometrina, čas na poti, dnevnice, proste sobote, nedelje in prazniki v skladu z ustreznimi samoupravnimi sporazumi, družbenimi dogovori in veljavnimi predpisi.

31. člen

Pri oblikovanju cen izdelkov in storitev ter dodatni opremi sme TOZD zaračunavati stroške servisiranja le pri tistih izdelkih, kjer se servisiranje predvideva. Odstotek stroškov servisiranja se določi na osnovi izračuna povprečnih stroškov

predhodnih servisnih storitev, enega izdelka ali skupin izdelkov za obdobje enega leta. Izračun izdelata servisna služba in služba plana in analiz.

7. INTERNE CENE

32. člen

Izdelkom, katerim se cena določa na osnovi tega pravilnika in se prodajajo tudi med TOZD v DO EMO, je interna cena enaka ceni za zunanje kupce.

33. člen

Izdelkom TOZD, ki spadajo v osnovno dejavnost TOZD in se uporabljajo kot material v drugi TOZD v DO EMO, se cene (udeležba v skupnem prihodku) določajo na osnovi meril delitve skupnega končnega izdelka.

34. člen

Cene izdelkom in storitvam, ki ne spadajo v osnovno dejavnost TOZD, se oblikujejo na osnovi kalkulacije tako, da se na polno lastno ceno, ki vključuje pokritje vseh stroškov, OD in vseh obveznosti iz dohodka in čistega dohodka, doda planirana stopnja akumulacije.

8. KALKULACIJA

35. člen

Kalkulacija je osnova za določanje cen posameznim izdelkom in storitvam in je sestavljena po naslednji metodologiji do pokritja vseh stroškov, OD in vseh obveznosti iz dohodka in čistega dohodka.

1. DIREKTNI STROŠKI:

- material,
- OD direktni;

2. VARIABILNI STROŠKI;

3. FIKSNI STROŠKI:

- OD fiksni (vezani na delo — OD dir.),
- fiksni stroški R-4 (vezani na material),
- fiksni stroški R-4 (vezani na delo — OD dir.);

4. PRISPEVKI, DAJATVE IN OSTALI STROŠKI:

- DSSS,
- del dohodka za obresti,
- prispevki iz OD,
- prispevki po odlokih,
- prispevki po pogodbah,
- davki in prispevki iz dohodka,
- stanovanjski prispevek;

5. ZA SSP, POSOJILA IN ZDRUŽEVA NJE.

9. INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

36. člen

Industrijska prodajalna posluje v skladu z registracijo in oblikuje cene:

— pri pariteti tovarniška cena doda odvisne stroške, maržo in DPP po veljavnih predpisih;

— pri pariteti maloprodajna cena doda DPP po veljavnih predpisih, zakonita marža pa je že vključena v ceni.

37. člen

V kolikor proizvajalne TOZD priznavajo industrijski prodajalni kakršnekoli bonifikacije, odloča o tem DS TOZD, pri čemer določi tudi višino, čas, namen in način obračuna ter porabe.

10. POGOJI ZA PRODAJO IZDELKOV IN OPRAVLJANJE STORITEV

38. člen

Praviloma se določajo pogoji za prodajo izdelkov in opravljanje storitev s samoupravnimi sporazumi o združevanju dela in sredstev ter trajnem poslovnem sodelovanju v skladu z veljavnimi predpisi in Zakonom o obveznem združevanju dela in sredstev OZD, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev s proizvajalnimi OZD (Uradni list SFRJ 66/80), s kupoprodajnimi pogodbami ter upoštevanjem tega Pravilnika.

39. člen

Samoupravni sporazumi, kupoprodajne pogodbe in iz njih izhajajoči akti morajo praviloma vsebovati skupne plane, področje skupnega sodelovanja, splošne dobavne in plačilne pogoje, količine in asortiman blaga oziroma storitev z oznako iz cenika, kataloga — prospekte s ceno oziroma izdelavo izdelkov ali opravilo storitev po posebni želji, vrsta embalaže, jamstvo in kvaliteto izdelkov, opredelitev garancijskih obveznosti do kupca, vsa določila v zvezi z garancijo, izdelava atestov, reklamacije, opredelitev glede delitve skupnega prihodka ali dohodka, plačilo, itd.

40. člen

Pri prodaji izdelkov in storitev se računavajo kupcu ali naročniku po tem splošnem aktu prodajne cene.

Te cene se lahko znižajo glede na:

- velikost naročila
- skupino blaga, posamezno vrsto blaga
- skupine kupcev
- vrste kupcev (prometne organizacije, izvajalci investicijskih del, itd.)

Pri oblikovanju cen izdelkov in storitev lahko TOZD upošteva popuste, ki se lahko smatrajo kot delež prometni OZD, rabat v prometu na malo, rabat v prometu na veliko, redni rabat, super rabat, količinski rabat, nesezonski rabat, tranzitni rabat, itd.

Popusti so praviloma vključeni v cenah in o njih odločajo samoupravni organi istočasno ko odločajo o cenah. Za odstopanja do $\pm 10\%$ so pooblaščen direktor TOZD oziroma od njega pooblaščen oseba, ki so po internih organizacijskih predpisih pooblaščen za posle s področja prodaje, o vseh večjih odstopanjih ponovno odločajo pristojni samoupravni organi.

Za vsako leto vnaprej ob izdelavi gospodarskega plana se izdelajo tudi prodajno-plačilni pogoji, ki jih potrjuje samoupravni organi TOZD.

11. ORGANI POOBLAŠČENI ZA OBLIKOVANJE CEN IN DOLOČANJE POSLOVNIH POGOJEV

41. člen

Za oblikovanje in določanje cen ter poslovnih pogojev je pooblaščen DS TOZD po predhodnih obravnava na samoupravnih delovnih skupinah.

Delavski svet TOZD pooblašča strokovno službo TOZD za oblikovanje in določanje cen ter pogojev pri individualnih pogodbenih naročilih, pri specialnih, tehničnih pogojih in specifikacijah kupcev, pri javnih licitacijah po veljavnih predpisih in pri kooperacijskih poslih na dolgoročni podlagi, pri čemer upošteva merila po tem Pravilniku in gospodarski plan TOZD.

42. člen

Upoštevaajo splošno politiko cen in rezultate poslovanja v zaključnem računu za preteklo leto, kakor tudi rezultate poslovanja po periodičnih obračunih, določi DS TOZD z gospodarskim planom za naslednje leto okvirno stopnjo akumulacije v celotnem prihodku odnosno dohodku TOZD.

Sektor za ekonomiko in organizacijo poslovanja mora ob rednih periodičnih obračunih podati rentabilnostni izračun o višini stroškov za posamezne izdelke odnosno grupe izdelkov ter s tem iniciativno marketing službi za strokovno pripravo predloga za spremembo cene.

Prodajne cene izdelkov in storitev praviloma pokrivajo stroške enostavne in razširjene reprodukcije pri posameznem proizvodu, storitvi ali grupi proizvodnje.

43. člen

V kolikor prihaja do bistvenih premikov cen več kot $\pm 5\%$ pri surovinah, repro materialu in energiji, da iniciativo nabava, uvoz, TOZD vzdrževanje vsaj enkrat mesečno preko Sektorja za ekonomiko in organizacijo poslovanja marketing službi za korekcijo cen, upoštevajoč veljavne predpise in ta Pravilnik ali se podzamejo drugi ustrezni ukrepi za pozitivno poslovanje TOZD.

DS TOZD je pooblaščen določati cene vsem izdelkom in storitvam na predlog strokovne službe.

44. člen

cenik izdelkov in storitev s splošnimi prodajnimi in plačilnimi pogoji pripravi marketing služba v sodelovanju s prodajami TOZD, sektorjem za ekonomiko in organizacijo poslovanja, finančno službo in ga predloži v potrditev DS TOZD. DS TOZD lahko določi poleg cenika tudi okvirno mejo, v okviru katere lahko pooblašteni delavci priznavajo bonifikacije.

45. člen

Odgovornost posameznih delavcev za izvajanje zakonskih predpisov in internih določil, sklepov in sklepov organov upravljanja glede cen je naslednja:

— direktor TOZD je odgovoren za izvajanje splošne politike cen glede na zakonske predpise in interne akte ter sklepov organov upravljanja TOZD.

— delavci strokovnih služb, ki predlagajo predloge, so odgovorni za strokovnost in pravočasnost ter pravilnost podanih analiz, predpisov in postopkov.

— za oblikovanje cen proizvodov in storitev v skladu z veljavnimi predpisi ter določili tega Pravilnika in sklepov organov upravljanja TOZD, so odgovorni delavci, ki so pooblašteni za oblikovanje cen z določili tega Pravilnika ali s konkretnimi sklepi organov upravljanja TOZD.

46. člen

TOZD bo v skladu s 15. členom Zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen samostojno odločala in sklepala posebne samoupravne sporazume o cenah z drugimi OZD in skupnostmi bodisi v grupacijah ali repro verigi, kjer bodo trajneje urejale medsebojne ekonomske odnose in razmerje v cenah; uporabila merila po tem Pravilniku ali drugačno razčlenitev teh meril ob eventualni stro-

kovni pomoči pristojne skupnosti za cene v skladu z veljavnimi predpisi. V tem primeru bodo veljala merila po tem posebnem samoupravnem sporazumu o cenah, ki ga bo sklenil organ upravljanja TOZD.

47. člen

TOZD bo v skladu z 22. členom Zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen sklepala samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev o trajnem poslovnem sodelovanju s prometnimi OZD in skupno oblikovale cene izdelkov in storitev v skladu z veljavnimi predpisi.

12. DRUŽBENA KONTROLA CEN

48. člen

Družbeno kontrolo cen opravljajo samoupravne organizacije in skupnosti, organizirani porabniki, kadar gre za cene proizvodov in storitev za neposredno porabo delovnih ljudi in občanov, skupnosti za cene in pristojni organi družbeno političnih skupnosti.

Družbena kontrola cen se opravlja na podlagi meril, ki so določena v zakonu, v skladu z ekonomsko politiko oziroma politiko cen, določeno v družbenih planih in aktih o njihovem uresničevanju v pomembnem letu, po tem Pravilniku in po samoupravnih sporazumih o oblikovanju cen.

Družbeno kontrolo cen po tem Pravilniku opravlja samoupravna delavska kontrola TOZD.

49. člen

Kot ukrepi neposredne kontrole cen se lahko za posamezne proizvode in storitve predpišejo:

— določitev najvišjih cen oziroma ravnih cen

— način oblikovanja cen

— dajanje soglasja k cenam

— pošiljanje cenika skupnosti za cene v potrditev.

Ukrepi neposredne kontrole cen so časovno omejeni, sicer se le ti podaljšujejo, če se razmere na trgu ne zboljšujejo s tem, da se vsakih 6 mesecev znova ugotavlja, ali so še razlogi za to, da se ti ukrepi obdržijo.

50. člen

Če pride v odnosih na trgu in pri gibanju cen do velikih motenj, ki ogrožajo izvajanje ekonomske politike, če opazi

monopolistične pojave, ki spodkopavajo enotnost jugoslovanskega trga, predpiše ZIS na podlagi soglasja pristojnih republiških in pokrajinskih organov ukrep neposredne kontrole cen tudi za proizvode in storitve iz pristojnosti drugih družbeno političnih skupnosti.

Skupnost za cene ne sme OZD odreči potrditev cenika, če so cene v njem na ravni ali pod ravno cen za enake proizvode druge OZD, kateri je ta skupnost potrdila cenik.

13. PREDHODNE IN KONČNE DOLOČBE

51. člen

Ta pravilnik začne veljati 8 dan po objavi v uradnem glasilu DO EMO.

Z dnem, ko stopi v veljavo ta pravilnik, preneha veljati pravilnik o oblikovanju cen z dne 16. 9. 1976.

Obstoječe cene veljajo naprej, za njihovo spremembo pa veljajo določbe tega Pravilnika.

Predsednik DS

Spremembe in dopolnitve pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev za skupno porabo ter SS o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in sredstev za skupno porabo

V skladu s stališči slovenskih sindikatov in izvršnega sveta o nalogah na področju gospodarstva in socialne politike je naša osnovna skrb namenjena oživiljanju proizvodnje. Na tej osnovi je potrebno pospešiti proces ustreznega vrednotenja proizvodnega dela in dela pod težjimi pogoji ter ustvarjalnega dela, upoštevajoč delovni prispevek delavca k skupnim rezultatom dela, kar pomeni ustrežnejše vrednotenje posameznih del oziroma nalog ter tako stimuliranje tistega delavca, ki bolj uspešno gospodari in, ki je pri svojem delu učinkovitejši. To pa je tudi motiv za večji dohodek, večjo proizvodnjo in večjo produktivnost dela. Glede na stališče slovenskih sindikatov je podana pobuda za spremembo pravilnika in samoupravnega sporazuma, da se spremenijo osnove tistih delovnih nalog, ki se štejejo kot neposredno proizvodno delo (12. in 16. člen pravilnika ter 9. in 13. člen samoupravnega sporazuma). Spremembe samoupravnih splošnih aktov zajemajo v osnovi predvsem tista dela oziroma naloge pri katerih je udeležba fizičnega dela pri določeni delovni nalogi najmanj 50%. Povedati je potrebno še, da predlagane spremembe ne pomenijo dokončno rešitev prihodnjega nagrajevanja delavcev, temveč le uresničitev zastavljenih ciljev v nagrajevanju.

Glede na povedano je podan predlog spremembe pravilnika in samoupravnega sporazuma tako, da se obstoječim indeksnim vrednostim na delu oziroma delovnih nalogah, ki se štejejo kot neposredno proizvodno delo — ročno delo, doda v osnovi še 0,1 indeksne vrednosti.

V skladu s tem se spremeni 12. člen pravilnika, ki se naj glasi:

A) Neposredno proizvodno delo Predlog spremembe obstoječe ind. vred.

1. Ročno delo	indeks	indeks
— najožji usmerjeni poklici	1,1	1,0
— ozko usmerjeni poklici	1,3	1,2
— specializirani poklici	1,6	1,5
— poklici širokega profila	2,0	1,9
— specialisti	2,3	2,2
— delovodje	2,3	2,2
— tehniki	2,4	2,3

2. Mehanizirano delo (nespremenjeno) in 16. člen tega pravilnika, ki se naj glasi:

Funkcionalna skupina Neposredno proizvodno delo Predlog spremembe obstoječe ind. vred.

Ročno delo	indeks	indeks
1. Najožje usmerjeni poklici	1,1	1,0
2. Ozko usmerjeni poklici	1,3	1,2
3. Specializirani poklici	1,6	1,5
4. Poklici širokega profila	2,0	1,9
5. Specialisti	2,3	2,2
6. Delovodje	2,3	2,2
7. Tehniki	2,4	2,3

Spremeni se 9. člen samoupravnega sporazuma, ki se naj glasi:

A) Neposredno proizvodno delo
Predlog spremembe obstoječe ind. vred.

1. Ročno delo	indeks	indeks
— najožje usmerjeni poklici	1,1	1,0
— ozko usmerjeni poklici	1,3	1,2
— specializirani poklici	1,6	1,5
— poklici širokega profila	2,0	1,9
— specialisti	2,3	2,2
— delovodje	2,3	2,2
— tehniki	2,4	2,3

2. Mehanizirano delo (nespremenjeno) in 13. člen tega samoupravnega sporazuma, ki se naj glasi:

Funkcionalna skupina
Neposredno proizvodno delo
Predlog spremembe obstoječe ind. vred.

Ročno delo	indeks	indeks
1. Najožje usmerjeni poklici	1,1	1,0
2. Ozko usmerjeni poklici	1,3	1,2
3. Specializirani poklici	1,6	1,5
4. Poklici širokega profila	2,0	1,9
5. Specialisti	2,3	2,2
6. Delovodje	2,3	2,2
7. Tehniki	2,4	2,3

NEPOSREDNO
PROIZVODNA DELA

TOZD FRITE

Št. DN	Naziv dela
15	Pripravljanje emajlne zmesi
16	Posluževanje mešalca
17	Upravljanje in posluževanje talilne peči
18	Granuliranje, centrifugiranje in embaliranje frit
19	Čiščenje prostorov
14	Vodenje skupine

14 — PRILOGA

DSSS

Št. DN	Naziv dela
163	Upravljanje kamiona
167	Upravljanje lokomotive in premikanje
168	Upravljanje motornega viličarja do 5 ton
169	Upravljanje viličarja nad 5 ton
172	Razkladanje kamionov in vagonov
174	Pomoč pri skladiščenju
175	Pomožna skladiščna dela
176	Upravljanje elektrovoza
181	Pomoč pri skladiščenju kemikalij
182	Pomoč pri skladiščenju nevarnih snovi
183	Pomožna skladiščna dela z nevarnimi snovmi
249	Čiščenje upravnih prostorov
236	Kontroliranje izdelkov in storitev za TOZD Posoda
262	Kontroliranje kakovosti izdelkov za TOZD Radiatorji
263	Kontroliranje kakovosti radiatorjev
265	Kontroliranje izdelkov za TOZD Odpreski
266	Kontroliranje kakovosti odpreskov in avtokoles
257	Kontroliranje kakovosti frit

TOZD POSODA

Št. DN	Naziv dela
18	Vodenje prototipne skupine
19	Izdelovanje zahtevnih prototipov
20	Izdelovanje enostavnih prototipov
29	Vzdrževanje manjših orodij in skladiščenje
32	Skladiščenje polizdelkov
33	Skladiščenje okovja in ročajev
34	Pomožna skladiščna dela
35	Upravljanje iskalca
37	Izdajanje in polnjenje baterij
38	Upravljanje motornega viličarja
39	Upravljanje baterijskega viličarja
40	Vzdrževanje in popraviljanje viličarjev
41	Električarska popravila viličarjev
49	Vodenje izdelave šablon in prototipnih dekorjev
65	Vodenje skupine v mlinu
68	Pripravljanje lužilnega stroja in luženje ročajev

Št. DN	Naziv dela	Št. DN	Naziv dela
69	Luženje posode	120	Snemanje, kontroliranje in odlaganje TE posode
70	Varenje ročajev na posodo	121	Snemanje, kontroliranje in odlaganje KE posode
71	Popravljanje napak na surovi posodi	124	Prirerjanje strojev v montaži in vodenje manjše skupine
72	Kontroliranje in manjša popravila na surovi posodi	125	Montiranje in izdelovanje nerjavceh obročev
73	Mletje in skladiščenje emajlov	126	Izdelovanje verižic
74	Strojno nanašanje TE	127	Zavijanje posode
76	Strojno nanašanje KE	128	Popravljanje žgalnega orodja za konti peči
79	Brizganje zunanjega emajla in posluževanje elektrostatičke	129	Popravljanje žgalnega orodja za komorne peči
80	Posluževanje stroja za nanašanje TE	130	Avtogeno varenje žgalnega in ostalega orodja
83	Brizganje TE in KE na kopalne kadi	131	Čiščenje garderob in stranišč
84	Prelaganje kopalnih kadi	133	Priprava embalaže za zavijanje
85	Pregled in popravilo kopalnih kadi v biskvitu (suhem emajlu)	134	Priprava posode za zavijanje
87	Ročno transportiranje kopalnih kadi	243	Nalaganje in snemanje posode in rešetk
88	Embaliranje kopalnih kadi	154	Prerezovanje pločevine na strojnih škarjah
89	Varenje obešal in priključkov	155	Prerezovanje pločevine na krožnih škarjah
90	Pomožna dela pri varenju	156	Brušenje rezil in nožev
92	Dekoriranje z brizganjem	157	Brušenje okroglih retil za prirez pločevine
93	Dekoriranje z odlepniimi slikami	158	Stiskalne odpadne pločevine
94	Posluževanje večbarvnega sitotisk stroja	159	Struženje orodij za vlečenje
95	Posluževanje enobarvnega sitotisk stroja	160	Prirerjanje strojev v vlačilnici
96	Izdelovanje napisnih tablic	161	Prirerjanje strojev v oblikovalnici
97	Sejanje in ročno mešanje emajla	162	Prirerjanje strojev v kleparnici
98	Transport posode pri komornih pečeh	163	Prirerjanje strojev v ročajnici
99	Sejanje emajlov v mlinu ter transportiranje do nanosilcev	167	Vlaganje pločevine ali polizdelkov v lahke stiskalnice
100	Sortiranje izdelkov za KE	168	Težje pomožno delo pri strojih
101	Sortiranje izdelkov za dekor	169	Lažje pomožno delo pri strojih
102	Nanašanje zaščitnega znaka	170	Čiščenje prostorov obrata
103	Robljenje posode	172	Ročno izdelovanje ročajev
104	Brisanje robov	173	Strojno čiščenje ročajev v bobnu
105	Pomožna dela pri varilnem stroju	174	Vtiskovanje zahtevnih in težjih artiklov
106	Donašanje posode za KE in TE	175	Vtiskovanje manj zahtevnih in lažjih artiklov
107	Izpihovanje posode	176	Vtiskovanje enostavnih artiklov
108	Transportiranje od konti peči	177	Oblikovanje zahtevnih in težjih artiklov
109	Donašanje velike posode	178	Oblikovanje enostavnejših in lažjih artiklov
110	Umivanje poškodovanih izdelkov	179	Obrezovanje in robljenje posode
111	Umivanje šablon	180	Posluževanje komorne peči
112	Donašanje posode za dekorirnico	181	Snemanje izdelkov pri tračni žarni peči
113	Snemanje dekorirane posode s traku	182	Zahtevna ročna in strojna kleparska dela
114	Transportiranje v zavijalnici	183	Enostavna ročna in strojna kleparska dela
115	Prirerjanje točkasto in topovarilnih strojev	184	Enostavna strojna kleparska dela
116	Izdelovanje šablon in popravljanje brizgalnih pištol, enobarvnih sitotisk strojev		
117	Izdelovanje sitotisk šablon		
118	Snemanje s sušilnika in nalaganje na konti peč za TE		
119	Nalaganje posode na konti peč za KE		

Št. DN	Naziv dela
185	Zahtevno avtogeno CO ₂ in argonsko varenje
186	Enostavno avtogeno varenje
187	Krožno, podolžno, točkasto in uporabno varenje artiklov
188	Točkasto varenje enostavnih artiklov
189	Strojno in ročno smirkanje ter svetličenje
190	Montiranje in preizkušanje alu izdelkov
191	Luženje alu izdelkov
192	Prيرهanje in upravljanje prirezovalnih strojev
193	Točkasto in kolutno varenje na Schlatterju
194	Čiščenje alu posode s kemikalijami
245	Prيرهanje in upravljanje večstopenjske stiskalnice za ročaje
246	Prيرهanje in upravljanje stiskalnice
247	Oblikovanje kotlov
197	Luženje surovcev
198	Transportiranje luženih surovcev
199	Pocinkanje posode in uslug
200	Pomoč pri pocinkanju
201	Čiščenje pocinkanih predmetov
202	Čiščenje prostorov obrata
203	Nakladanje in transport pocinkanih izdelkov
215	Komisioniranje
216	Prekladanje izdelkov v skladišču
217	Čiščenje skladiščnih prostorov
248	Upravljanje peči za folije
226	Skladiščenje in komisioniranje izdelkov
228	Čiščenje prodajalne
232	Čiščenje prodajalne
122	Vodenje skupine pri komorni peči
123	Zganje posode v komorni peči

TOZD ERC

Št. DN Naziv dela

TOZD ODPRESKI

Št. DN	Naziv dela
12	Skladiščna dela
21	Upravljanje motornega viličarja
22	Upravljanje elektrovoza in elektroviličarja
23	Nakladanje in razkladanje materiala ter izdelkov

Št. DN	Naziv dela
24	Čiščenje prostorov
25	Odstranjevanje ostružkov
28	Brušenje odpreskov
29	Skobljanje odpreskov
30	Ročno elektrovarenje
31	Zahtevno elektrovarenje odpreskov in avtokoles
32	Elektrovarenje obročev na avtomatu
33	Elektrovarenje obročev na avtomatu
34	Avtogeno varenje
35	Avtogeno rezanje
36	Upravljanje 900-tonske stiskalnice
37	Upravljanje vlečno udarne stiskalnice
38	Upravljanje stiskalnic od 150 do 320 ton
39	Upravljanje eksterne stiskalnice
40	Vlaganje v 900-tonsko stiskalnico
41	Vlaganje v vlečno udarno stiskalnico
42	Vlaganje v 150 do 320-tonsko stiskalnico
43	Vlaganje v ekscentrično stiskalnico
44	Sestavljanje in varenje koles
45	Ravnanje kovinskih delov
46	Strojno rezanje pločevine
47	Struženje platišč in obročev
48	Struženje diskov
49	Oblikovanje in luknjanje platišč
50	Strojno kroženje platišč
51	Strojno kroženje obročev
52	Pnevmatično dletvanje platišč
53	Strojno dletvanje platišč
54	Vrtanje diskov
55	Uravnovešenje koles
56	Ročno lakiranje
57	Dvigovanje in prenašanje bremen
58	Peskanje izdelkov
59	Brušenje rezilnega orodja
60	Pregled in čiščenje koles
68	Upravljanje dvigala in vpenjanje bremen
10	Vzdrževanje in skladiščenje orodij

TOZD ORODJARNA

Št. DN	Naziv dela
20	Zahtevna popravila strojev in naprav
23	Prevažanje materiala, orodij in ostružkov
24	Upravljanje viličarja
25	Upravljanje mostnega dvigala
30	Vodenje skupine kalilcev
31	Vodenje skupine brusilcev

Št. DN	Naziv dela
32	Vodenje skupine pri ročni obdelavi
33	Vodenje skupine pri strojni obdelavi
34	Koordiniranje izdelave najzahtevnejših elementov orodij in naprav
35	Izdelovanje zahtevnih modelov iz lesa in umetne mase
36	Izdelovanje modelov iz lesa in umetne mase
37	Struženje najzahtevnejših elementov orodij in naprav
38	Struženje zahtevnih elementov orodij in naprav
39	Struženje elementov orodij in naprav
40	Enostavna strugarska dela
41	Obdelovanje zahtevnih strojnih elementov na koordinatnem stroju
42	Obdelovanje najzahtevnejših elementov orodij in naprav na rezkalnem stroju
43	Obdelovanje zahtevnih elementov orodij in naprav na rezkalnem stroju
44	Obdelovanje elementov orodij in naprav na rezkalnem stroju
45	Enostavna dela na rezkalnem stroju
46	Skobljenje enostavnih elementov orodij
47	Brušenje in poliranje najzahtevnejših elementov orodij in naprav
48	Brušenje in poliranje zahtevnejših elementov orodij in naprav
49	Brušenje elementov orodij in naprav
50	Enostavno brušenje
51	Izdelovanje in popraviljanje najzahtevnejših orodij in naprav
52	Izdelovanje in popraviljanje orodij in naprav — zahtevnih
53	Izdelovanje in popraviljanje orodij in naprav
54	Izdelovanje in popraviljanje enostavnih orodij in naprav
55	Enostavna orodjarska dela
56	Termično obdelovanje zahtevnih orodnih jekel
57	Termično obdelovanje orodnih jekel
58	Enostavna termična obdelava
59	Kovanje zahtevnih orodnih elementov
60	Kovanje orodnih elementov
62	Varenje in avtogeno rezanje
63	Čiščenje prostorov
ND	Rezanje jekla

TOZD VZDRŽEVANJE-ENERGETIKA

Št. DN	Naziv dela
26	Previjanje zahtevnih elektro strojev
27	Vodenje skupine za popravila elektro naprav
28	Najzahtevnejša popravila na elektro napravah
29	Zahtevna popravila elektro naprav
30	Najzahtevnejša popravila elektro dvigal
31	Manj zahtevna popravila elektro naprav
32	Zahtevna popravila elektro dvigal
33	Enostavna popravila elektro naprav
34	Enostavna popravila elektro dvigal
35	Najzahtevnejša popravila šibkotočnih naprav
36	Zahtevna popravila šibkotočnih naprav
37	Manj zahtevna popravila šibkotočnih naprav
38	Vzdrževanje ATC ur in signalov
39	Skladiščenje orodij za elektro obrat
40	Čiščenje prostorov
46	Vodenje skupine za vzdrževanje strojev in naprav
47	Vodenje skupine za vzdrževanje peči in instalacij
48	Najzahtevnejša popravila strojev in naprav
49	Zahtevna popravila strojev in naprav
50	Najzahtevnejša popravila peči in instalacij
51	Zahtevna popravila peči in instalacij
52	Manj zahtevna popravila strojev in naprav
53	Manj zahtevna popravila peči in instalacij
54	Najzahtevnejša popravila dvigal
55	Zahtevna popravila dvigal
56	Enostavna popravila strojev in naprav
57	Enostavna popravila peči in instalacij
58	Enostavna popravila dvigal
59	Vodenje skupine strugarjev
60	Najzahtevnejša strugarska dela
61	Zahtevna strugarska dela
62	Manj zahtevna strugarska dela
63	Enostavna strugarska dela
64	Varenje različnih materialov

St. DN	Naziv dela
65	Plamensko in obločno varenje jekla
67	Izdelava usnjenih izdelkov
66	Varenje svinca in PVC
68	Skladiščenje in vzdrževanje orodja v strojnem obratu
69	Najzahtevnejša popravila transportnih sredstev
70	Manj zahtevna popravila transportnih sredstev
71	Vzdrževanje elektroinstalacij transportnih sredstev
72	Čiščenje prostorov
77	Vodenje skupine šamoterjev in zidarjev
78	Vodenje skupine tesarjev
79	Najzahtevnejša mizarska dela
80	Zahtevna mizarska dela
81	Enostavna mizarska dela
82	Izdelava lesene embalaže
83	Najzahtevnejša šamoterska in zidarska dela
84	Zahtevna šamoterska in zidarska dela
85	Enostavna šamoterska in zidarska dela
86	Skladiščenje in vzdrževanje orodij gradbenega obrata
87	Težaška in pomožna zidarska dela
88	Zahtevna tesarska dela
89	Enostavna tesarska dela
90	Najzahtevnejša stavbnokleparska dela
91	Zahtevna stavbnokleparska dela
92	Enostavna stavbnokleparska dela
93	Avtogeno in obločno varenje pločevinastih izdelkov
94	Čiščenje prostorov
95	Čiščenje dvorišča
110	Specialna popravila električnih naprav
111	Specialna popravila šibkotočnih naprav
112	Specialna popravila strojev in naprav
113	Specialna popravila peči in instalacij

TOZD RADIATORJI

St. DN	Naziv dela
9	Komisioniranje radiatorjev
10	Nakladanje radiatorjev
11	Embaliranje radiatorjev
12	Upravljanje motornega viličarja
13	Upravljanje baterijskega viličarja

St. DN	Naziv dela
15	Vodenje prototipne skupine
16	Izdelava zahtevnejših prototipov
17	Pomoč pri izdelavi prototipov
30	Najzahtevnejša elektro vzdrževanja strojev in naprav
31	Najzahtevnejše vzdrževanje strojev in naprav v ET obratu
32	Zahtevno vzdrževanje strojev in naprav v ET obratu
34	Zahtevno vzdrževanje elektro instalacij
35	Čiščenje prostorov in sanitarij
36	Prirejanje in upravljanje PELS stiskalnice
37	Prirejanje in upravljanje Gräbenner stiskalnice
38	Upravljanje ILR stiskalnice
39	Upravljanje stiskalnice za sestavo baterij
40	Rezanje na strojnih škarjah
41	Razrezovanje baterij
42	Upravljanje večtočkovnega stroja
43	Upravljanje šivnega stroja
44	Upravljanje izsekovalno oblikovalnega stroja
45	Upravljanje uporovno varilnega stroja v ET obratu
46	Upravljanje koordinantnega varilnega stroja
47	Upravljanje vzdolžnega varilnega stroja
48	Varenje na obodnem varilnem stroju
49	Varenje prirobnic
50	Preizkušanje in varenje baterij TRIKA
51	Avtogeno varenje šivov
52	Avtogeno varenje ploščic
53	Preizkušanje in varenje ET baterij
54	Avtogeno varenje zvarov
55	Strojno brušenje členov
56	Lakiranje TRIKA radiatorjev
57	Upravljanje EC lakirnice
58	Pomoč pri preizkušanju baterij
59	Pomoč pri koordinatnem varilnem stroju
60	Pomoč pri strojni žagi
61	Pomoč pri vzdolžnem varilnem stroju
62	Nakladanje verig polčlenov
63	Ravnanje členov
64	Vlaganje členov
65	Obešanje radiatorjev na transportni trak
66	Snemanje radiatorjev s transportnega traku
67	Pomoč pri stiskalnici
77	Izdelava kotlovskih predsklopov
78	Varenje cevnih sklopov
79	Preizkus in popravilo toplotnih delov

Št. DN	Naziv dela
80	Argonsko varenje nerjaveče pločevine
81	Zahtevna montažna dela
82	Manj zahtevna montažna dela
83	Montiranje plinske regulacije
84	Preizkušanje plinske regulacije
85	Izdelava razdelilcev
86	Montaža veznih palic

TOZD KOTLI

Št. DN	Naziv dela
27	Izdelava prototipov
35	Nakladanje za odpremo
39	Vodenje skupine pri posebnih delih
40	Zarisovanje po načrtu
41	Rezanje in zarisovanje sestavnih delov
42	Varenje ter izdelava instalacijskih elementov
43	Najzahtevnejša varenja tlačnih posod
44	Zahtevno varenje tlačnih posod
45	Elektrovarenje
46	Varenje pod zaščitnim plinom
47	Izdelovanje manj zahtevnih delov kotlov
48	Ravnanje sestavnih delov
49	Upravljanje 160-tonske stiskalnice
50	Strojno rezanje in zarisovanje
51	Opaženje kotlov
52	Opaženje manj zahtevnih kotlov
53	Preizkušanje na tesnost
54	Avtogeno razrezovanje pločevine
55	Lakiranje
56	Upravljanje 5-tonskega dvigala
57	Upravljanje zahtevnejših ključavničarskih del v delavnici in na terenu
58	Upravljanje manj zahtevnih ključavničarskih del ter vzdrževanje naprav
60	Upravljanje motornega viličarja
61	Kompletiranje in nakladanje kotlov ter opreme
62	Pomoč pri sestavi kotlov
63	Pomoč pri strojih
64	Montaža elektroinstalacije in avtomatike v kotle
65	Zahtevno varenje kotlov in konstrukcij
66	Čiščenje prostorov
76	Servisiranje gorilcev in kotlov
77	Servisiranje z ožjo specializacijo
78	Servisiranje izdelkov široke potrošnje
85	Dela pri notranjem transportu
97	Varenje in izdelava zahtevnejših instalacijskih elementov

Št. DN	Naziv dela
99	Pripravljanje materiala za proizvodnjo
100	Vodenje elektromontaže in vzdrževanje
101	Vodenje montaže na terenu
102	Samostojno montiranje opreme na gradbišču
103	Montiranje opreme po navodilih
104	Vodenje servisov in objektov
75	Vodenje del na objektu

TOZD EMOKONTEJNER

Št. DN	Naziv dela
11	Izdelava prototipov in preizkušanje kontejnerjev
12	Prototipna dela
13	Varenje prototipov
26	Upravljanje viličarja nad 5 ton
27	Upravljanje viličarja
29	Pomožna skladiščna dela
30	Nakladanje in razkladanje v transportu
33	Čiščenje pisarn in garderob
34	Čiščenje prostorov obrata
36	Zahtevna vzdrževalna dela
37	Vzdrževalna dela
41	Razrezovanje, vlaganje prirezov ter upravljanje stiskalnice
42	Vlaganje prirezov in upravljanje s stiskalnico
43	Strojno razrezovanje materiala
44	Pomožna dela pri strojih
47	Zarisovanje pločevine
48	Zarisovanje in rezanje delov
52	Čiščenje kovinskih delov in pomožna dela
55	Zahtevno varenje pod zaščitnim plinom z atestom
56	Varenje z atestom
57	Varenje pod zaščitnim plinom
63	Montiranje in označevanje kontejnerjev
64	Popravilo odrgnin in vijačenje
65	Lakiranje
66	Priprava za ličenje
67	Peskanje
69	Elektrovarenje z atestom
71	Varenje pod zaščitnim plinom z atestom
72	Varenje pod zaščitnim plinom
73	Izdelovanje sestavnih delov in sestavnih kotlov ter preizkušanje na tesnost
74	Avtogeno rezanje pločevine, do 20 mm
78	Pocinkanje in upravljanje dvigala

Št. DN	Naziv dela
79	Luženje in upravljanje dvigala
80	Pomožna dela v pocinkovalnici
89	Montaža zahtevnih delov
91	Pomožna skladiščna dela
94	Zahtevno servisiranje
95	Servisiranje
96	Pomožna dela pri servisiranju kontejnerjev
103	Upravljanje dvigala in vpenjanje bremen
104	Upravljanje dvigala in vpenjanje bremen
105	Upravljanje dvigala in vpenjanje bremen
106	Upravljanje dvigala in vpenjanje bremen
108	Vodenje montažne skupine na terenu

TOZD TOBI

Št. DN	Naziv dela
12	Izdelovanje zahtevnih prototipov
13	Izdelovanje enostavnih prototipov
45	Zahtevna vzdrževalna dela na strojih in napravah
46	Vzdrževalna dela na strojih in napravah
47	Enostavna vzdrževalna dela na strojih in napravah
48	Pomožna vzdrževalna dela
49	Varenje in rezanje materialov
50	Struženje zahtevnih elementov
51	Vzdrževanje toplovodnih, vodovodnih in zračnih napeljav
52	Vzdrževanje zahtevnih elektro elementov
53	Vzdrževanje elektro naprav
54	Stavbenokleparska dela
55	Mizarska dela
56	Zidarska dela
57	Pleskarska dela
58	Posluževanje centralnega in
59	Čiščenje prostorov in okolja
61	Izdelava zahtevnih orodij in naprav
62	Izdelava orodij
63	Izdelava in popravilo enostavnih orodij
64	Izdelava elementov orodij
65	Rezkanje zahtevnih sestavnih delov
66	Rezkanje enostavnih sestavnih delov
67	Struženje in vrtanje zahtevnih sestavnih delov

Št. DN	Naziv dela
68	Skobljanje sestavnih delov
69	Brušenje sestavnih delov
70	Kaljenje sestavnih delov
83	Vodenje skupine v površni obdelavi
86	Vodenje skupine surovinske izdelave klimatskih naprav
87	Vodenje skupine elektro sklopov klima naprav
88	Vodenje sestave hladilnega sistema klima naprav
89	Prerezovanje debele pločevine
90	Prerezovanje tanke pločevine
91	Pomoč pri rezanju
92	Oblikovanje na težjih stiskalnicah
93	Oblikovanje na lažjih stiskalnicah
94	Sestava polizdelkov na elektro točkovnih aparatih
95	Zahtevno avtogeno varenje
96	Enostavno avtogeno varenje
97	Ravnanje in kontrola polizdelkov
98	Brušenje in poliranje
99	Pomožna dela v surovinski obdelavi
100	Razmaščevanje in luženje
101	Manj zahtevno lakiranje polizdelkov
102	Zahtevno lakiranje polizdelkov
103	Mletje emajlov
104	Ročno nanašanje emajla
105	Nanašanje emajla z brizganjem
106	Posluževanje komorne peči
107	Nalaganje polizdelkov na žgalne priprave
111	Montiranje zahtevnih in težjih sklopov
112	Montiranje elementov
113	Montiranje enostavnih in lažjih sklopov
114	Pomožna dela pri montaži
115	Nalaganje in druga enostavna dela
116	Upravljanje baterijskega viličarja
117	Oskrbovanje proizvodnje z repromaterialom
118	Čiščenje prostorov
119	Varenje kotlov
120	Varenje sklopov in orodij klima naprav
121	Izdelovanje zahtevnih delov klima naprav
122	Izdelovanje enostavnih delov na stiskalnicah
123	Brušenje in preizkušanje peči
124	Montiranje zahtevnih elektro elementov klima naprav
125	Montiranje enostavnih elektro elementov klima naprav

St. DN	Naziv dela	St. DN	Naziv dela
126	Montiranje zahtevnih strojnih elementov	192	Izdelava in popravilo zahtevnih orodij
128	Skladiščenje in oskrba proizvodnje klima naprav	198	Koordinirane izdelave najzahtevnejših elementov orodij in naprav
127	Montiranje enostavnih strojnih elementov	201	Lakiranje z grafitnimi laki
140	Čiščenje prostorov	202	Varenje delov za klima omare
150	Pomožna dela v skladišču in transportu	203	Izdelava in montaža zahtevnih elementov
157	Servisiranje zahtevnih izdelkov	204	Pomožna dela v emajlirnici
158	Servisiranje izdelkov	205	Pomožna dela v lakirnici
164	Upravljanje kamiona s prikolico	206	Vrtanje litine
165	Upravljanje kamiona	209	Upravljanje težke stiskalnice in vlaganje pločevine
166	Upravljanje motornega viličarja	210	Zahtevno varenje tlačnih posod
167	Nakladanje materiala, polizdelkov in izdelkov	211	Prirejanje točkovnih in topovartilnih strojev
191	Struženje elementov		

